

Philip Murray, predsednik unij CIO (na levi) in William Green, predsednik AFL, ko sta bila na zaslišanju pred Trumanovim kongresnim odborom zaradi jurisdikcijskih sporov, in potem 1. aprila pri Rooseveltu radi zahteve za višje plače in prehrane, odnosno draginje. Članek o tem je v zadnjem dvema kolonama.

Inflacija ne bo zajezena, ako se profitarstvu ne stopi odločno na prste

Koliko bo vreden tvoj dolar recimo čez pol ali eno leto; ako bodo cene rasle kakor sedaj? Zvezni kongres pa, namesto da bi draginjo zajezil, rajše Rooseveltu zvezni administraciji posebno predsedniku Rooseveltu, ki je na poslance zama apeliral ne sprejeti Bankheadove predloge, ki jo je podpiral takozvani farmerski blok. Vzlic predsednikovemu vetu bo postala postava, če jo zbornica znova sprejme z dyetretjinsko večino.

Bankheadova predloga je le navidezno v korist farmerjem, češ, da jim bo omogočila svoje pridelke dražje prodajati. A v resnici so zanjo NAJBOLJ delovali MILIJONARSKI PREKUPCI in pa tisti "FARMARJI" ter plantažniki, ki sploh ne delajo na farmah, kajti njihove na TIŠOČE AKROV velika polja jim obdelujejo drugi. Dalje bi želi večje dobičke borzijo, mali farmer pa bi kaj kmalu sprevidel, da ga čaka isto kar ga je doletelo po "prosperiteti", ki je bila končana zanj, za delavce in za male trgovce leta 1929.

Bogati reaktionarji, ki so proti temu, da se jim bi "plače" znižala na \$25,000 na leto, kriče, da povzročajo inflacijo delavci, ker prejemaajo za nadure poldrugo plačo. Po njihovem so že tako preveč plačani, dočim molče o tistih takozvanih direktorjih, katerim je bila lani plača zvišana toliko, da so mnogi prejeli od \$40,000 do \$300,000 več kakor leto prej.

Ako bi kongres hotel služiti ljudstvu, bi predsedniku pomagal zastaviti dobičkarstvu pot in bi s tem dokazal, da mu je res za malega človeka. A kaj takega se od večine teh poslancev ne more pričakovati. Mali ljudje so jim potrebni le kadar iščejo glasove.

Za ruski vojni relief prispevano že devet milijonov dolarjev

Urad ruskega vojnega reliefa v New Yorku je nam poslal finančno poročilo o dosedaj zbrani vsoti v pomoč Rusiji, ki so ga sestavili javni računski zvedenci (public accountants) Od kar je bil omenjeni urad ustanovljen, pa do 31. januarja 1942 so prispevki znašali \$7,277,734.57, iz raznih takozvanih "community chests" pa je bilo lani obljubljenega, a prispevki pa poslani šele letos, \$2,091,351.13, skupaj \$9,369,085.70.

Upravni in agitacijski stroški, in za nakupovanje ter pošiljanje potrebščin, se je v istem času potrošilo \$1,017,743.42.

Zbiranje v sklad za ruski vojni relief je bilo torej uspešno. Za zbrano vsoto se je kupilo veliko blaga, živil in zdravil. Pomoč je bila torej izdatna in nujna, ker Rusija te stvari vsled grozne vojne, ki divja na njenem ozemlju, silno potrebuje.

Računsko poročilo je bilo poslano v pregled državnemu oddelku zvezne vlade, kakor določa tazodevna naredba in pošiljatve pa poslane pod varstvom ameriških vojni ladij.

Sedma obletnica Družabnega kluba SC

Chicago. — Družabni klub Slovenski center bo svojo sedmo obletnico praznoval v soboto 24. aprila z veliko plesno in družabno zabavo, ki se bo vršila v spodnjih prostorih Lawndale Masonic templea, So. Millard ter 23rd St., torej tik Slovenskega delavskega centra.

Vstopnice so po 35c. Igral bo Gradškov-Omerzov orkester. Vabljeni vsi.

Arley Božičnik, tajnik Družabnega kluba.

Leon Blum "premeščen" v Nemčijo

Bivši francoski premier in socialistični voditelj Leon Blum, o katerem so komunisti po padcu francoske republike poročali, "da jo je odkuril", je ostal med svojimi sodrugji, dokler ga ni vladav v Vichyju utaknila zaeno z drugimi njiljubljenimi francoskimi državniki v ječo.

Ker pa je Hitler izvedel, da kujejo zavezniški podtalne načrti, ki bi omogočili Leonu Blumu, Edouardu Daladierju in generalu Gustavu Gamelinu pobegniti pod njihovo varstvo in bi z njimi ustanovili novo francosko vlado, je te jetnike nemška okupacijska oblast vzela v ječo v Nemčiji, kjer sta že od prej Paul Reynaud, Mandel in več drugih francoskih politikov.

Vojni bondi in znamke so vloga državljanov v svojo deželo.

Ali večje mezde, ali pa ustaviti naraščanje cen!

GREEN OD AFL IN MURRAY OD CIO NA POSVETOVANJU V BELI HIŠI ZARADI VPRAŠANJA STABILIZIRANJA PLAČ IN DRAŽITVI ŽIVLJENJSKIH POTREBŠČIN

Čemu v teh tako resnih časih toliko zahtev za zvišanje mezde? V glavnem raditega, ker se draginja veča hitreje nego plače. Posebno v nekaterih novih municijskih okrožjih je neznosna. Ni stanovanj, in kar jih je, so draga. Cene življenjskih potrebščin so visoko nad stropom. Prav v takih krajih se stavke sedaj najbolj dogajajo pa če odborniki unij delavcem še tako branijo.

S samo kritiko ne bo rešitve

Potrebno je, da ta položaj poznamo in razumemo, študiramo vzroke in potem iščemo pot, ki bi vodila v stabiliziranje.

V ta namen sta bila dne 1. aprila na posvetovanjih v Beli hiši s predsednikom Rooseveltom ter drugimi merodajnimi uradniki, ki načeljujejo uradom za reguliranje cen, stanovanj in mezde, Wm. Green in Philip Murray, da povedo vsak svoje misli in nasvete. Roosevelt bi rad preprečil inflacijo. To ve vsakdo. Toda na kak način in na čevage stroške — tu pa se mnenja ločijo kot proge na velikem železniškem križišču.

Direktorji korporacij, ki prejemaajo po \$100,000 na leto, ali celo po več stotisoč, pravijo, da je inflacijo mogoče preprečiti edino ako se unijam pristriže peroti, da ne bodo venomer zahtevale večje mezde za svoje člane. V tej propagandi jim pomaga skoro vse časopisje, ker ga oni kontrolirajo, veliko radijskih komentatorjev, ker jih oni najemaajo, in pa tisti senatorji, kongresniki, govorniki, poslanci itd., ki ne morejo zapopasti, čemu naj bi tudi delavci imeli

pravico organizirano ščititi svoje koristi.

Unije pripravljene sodelovati

Green in Murray sta na tem posvetovanju predsedniku in njegovim uradnikom obljubila, da kar se unij tiče, so popolnoma pri volji ostati pri sedanjih mezdah, razen tam kjer so znatno prenizke, pod pogojem, da se ustavi naraščanje cen.

Vlada naj torej skrbi, da bodo življenjske potrebšćine res ostale pri dostropnih cenah, kar se dosedaj marsikje ni zgodilo. Če hočeš jesti, moraš plačati kolikor zahteva prodajalec, in če se potiš, da je predrago, bo rekel, da on to ve, toda njega guli trgovca debelo, pa ne more drugega kot dobiti nazaj vsaj svojo denar.

Nož, ki reže na obe strani

Nesreča v tem kaosu in dirki za profiti je, da če delavec dobi dolar povišanja na dan, mu cene potrebšćin zvišajo tudi približno toliko, že prej pa tudi nekaj malega. Nato mu jih polagoma natezajo in ko zopet dobi zvišanje, se ves proces ponovi.

Enako je, kadar veletržci dvignejo cene. Delavec nekaj časa plačuje, nato si misli: "Tako ne bo šlo." Zahtevam več plače! Nobenega pravega soglasja ni med njegovim zašlužkom in s cenami reči, ki jih rabi, da se preživlja in oblači.

Tako je sedaj tudi glede zahtev premogarske unije. Nasprotniki zvišanja pravijo: Dva dolarja več pomeni po-

(Nadaljevanje na 4. strani.)

Pomlad v Evropi obeta osišču kaj slabo poletje

SOVJETSKO POVELJSTVO NAVEDLO NEMŠKE IZGUBE.—ANGLEŠKO-AMERIŠKA LETALSKA OFENZIVA NA KONTINENT.—STRAH ITALIJE. ANTHONY EDEN Z DIPOMATICNE POTI

Po padcu francoske republike in porazu Jugoslavije je zavlada na evropskem kontinentu "mir", z izjemo na vzhodni fronti, in pa v kolikor so ga Nemčiji in Italiji kalili jugoslovanski gerilci ter angleški letalci.

Zavezniška "živčna ofenziva"

A sedaj pa v Nemčiji in v tistih krajih Francije ter dru-

Angleški minister vnanjih zadev Anthony Eden

gi okupirani deli Evrope, kjer so industrijski in mornariški centri vedo, da je toliko obetna angleško-ameriška ofenziva na kontinent zelo verjetna, in da se lahko kaj kmalu dogodi.

Zavezniška propaganda vodi v ta namen proti osišču že precej tednov svojo "živčno ofenzivo", ki močno vpliva posebno na italijansko prebivalstvo, a tudi v Nemčiji postajajo nervozni, četudi pravijo, "le pridite v naš "festung Europa," če hočete poskusiti nov Dunkirk!" V Italiji pa ne govore tako bahato. Zavezniški so prišli preblizu.

Letalstvo že v ofenzivi

Angleški letalci so z napadi na nemška pristanišća, na Kruppove tovarne v Essen, na industrijska mesta kot je Monakovo itd., pa tudi na Berlin, jako pridni. Vrh tega rusijo tovarne, ladjedelnice in pomole v Franciji, ker služijo nemški bojni sili.

Neapol v Italiji, Turin in druga mesta v Mussolinijevem "cesarstvu" se tudi vedno bolj seznanjajo z zavezniškimi bombniki.

Dne 4. aprila pa se je izvr-

šil v Evropo prvi velik polet ameriških bombnikov — 133 vseh skupaj — ki so sipali bombe na Renaultove municijske tovarne v predmestju Pariza.

Peta in protestiral

Zadnje nedeljo je govoril po radiu Franciji in ostalemu svetu maršal Peta. Dosedaj je v svojih govorih napadal imenoma samo Anglijo, a ob tej priliki je prvič omenil poleg nje tudi Ameriko in dejal, da je bil napad ameriških letalcev neupravičen in "agresorski". Ob enem je izrekel družinam ubitih žrtev "nečloveškega napada" svoje globoko sočutje, ljudstvo pa bodril, da naj vztraja.

Cilj: zatrtje "proletarske države"

Dejal je, da je dal Franciji avtoritativni režim v skladu z željami in potrebami ljudstva, in da je njegov socialni smoter strel "proletarsko državo". Kako bo to dosegel, tega ni povedal, kajti Francija je pod njim in njegovim protektorjem Hitlerjem bolj proletarska kot kdaj prej v svoji novejši zgodovini.

Boji v Tuniziji

Petainu je pripravil ta govor načelnik njegove "vlade" Pierre Laval. Oba pa s Hitlerjem in Mussolinijem vred zro zaskrblerja v Tuniziji, kjer

(Nadaljevanje na 5. strani.)

Predsednik SANSa apelira na rojake za čimboljši uspeh slovenskega dneva

Prejeli smo apel in navodila predsednika SANSa Etbina Kristana za čimboljšo izvršitev slovenskega dneva, ki pa ga v tej številki zaradi premalo prostora nismo mogli objaviti v celoti. Pač pa je na drugem mestu priobčen proglas.

Navodila so v glavnem: V vsaki naselbini se naj rojaki potrudijo sklicati shod in skrbe, da se ga vsi udeležijo. Ako ni mogoče velikega zbora, naj se skliče vsaj sejo. Na shodih

Za boljše odnošaje med Rusijo in Zed. državami

V New Yorku je bil ustanovljen odbor za pobijanje Rusiji sovražne propagande, ki se širi po deželi, in za boljše razumevanje življenja in delovanja sovjetske dežele. Odbor se imenuje National Council of American-Soviet Friendship, Inc. Odbornik v njemu je med drugim notranji tajnik zvezne vlade Harold L. Ickes, senator Claude D. Pepper in mnogo drugih.

in sejah se naj sprejme primerno resolucijo. (Za vzorec je predsednik SANSa k temu apelu dodal dve resoluciji, katere lahko poiščete v drugih listih, ako ne boste svojih napisali.)

Kjer mogoče, se naj poskrbi, da župan mesta proglasi določeno nedeljo za SLOVENSKI DAN. To je dobro zaradi reklame, ki jo to gibanje zelo potrebuje, da si Slovenci pridobijo simpatije ameriškega javnega mnenja.

Sporočite o uspehu zborovanja in pošljite prepise sprejetih resolucij SANSovemu uradu v Chicago.

Angleži in Rusi dobili enako količino ameriških živil

V prvih dveh mesecih tega leta sta dobili Anglija in Rusija obe enako količino ameriških živil, ki so jima bile poslana na podlagi zakona "lend lease". Tako izjavlja upravitelj te postave E. R. Stettinius.

Napaka amer. unij je izogibanje politični akciji

Angleško delavstvo se zaveda važnosti politične akcije. Ima program, ki vsebuje še druge cilje, ne samo zahtevo za več plače na dan.

Kako velike važnosti bi bilo za vse delavstvo po svetu, če bi tudi unije v Zed. državah imele politično stranko. Kakšno moč bi pomenilo za ameriško delavstvo, če bi bile unije AFL in CIO ter železničarske bratovščine eno in bi ob enem imele tudi svojo politično stranko s socialnimi cilji, namesto da v volilnih bojih pomagajo kandidatom kapitalističnih strank, po volitvah pa moledujejo okrog njih, da naj v kongresu in v legislaturah

ne sprejemajo protidelavskih zakonov!

Taka stranka bi morala biti v vladi upoštevana, ker bi imela v kongresu SVOJE zastopnike, namesto da ima le "priateljje".

Skupno z angleiko bi imela ogromen vpliv ob sklepanju bodočega mira, tako pa bo angleška delavska stranka edina, ki bo imela nekaj besede zraven.

Ne le to. Nedavno je neki angleški list pisal, da se nihče bolj ne raduje pomanjkanja delavske politične stranke v Zedinjenih državah kot ANGLEŠKI KAPITALISTI. Zana-

ša se, da to pomeni varnost za ohranitev starega gospodarskega sistema ne samo v Ameriki nego tudi v Angliji.

V ameriških delavskih unijah obeh skupin jih je mnogo, ki to vedo in čutijo, da unijako gibanje ni storilo prav, ko je zanemarjalo v svojih prizadevanjih to tako važno sredstvo, a si ne morejo pomagati. Stara taktika Samuela Gompersa še vedno velja. "Nagradjaj prijatelje in kaznuj sovražnike" je staro geslo AFL.

Unije CIO so bile od početka veliko bolj delavne na političnem polju kot pa unije A. F. of L. kjerkoli v svoji zgodovini,

toda tudi te tako nesmotreno, da je od njihovih političnih odborov le malo ostalo.

Vsi angleški delavski voditelji propagirajo socializacijo in cilj jim je socializem. A v ameriških unijah jih je malo, ki bi imeli saj toliko znanja o socializmu kot ga imajo uredniki kapitalističnih listov, zato, da vedo, kako pisati proti njemu. Sedaj, ko je proti unijam tolikšna kampanja in proti delavcem sploh, pa se mnogim v unijskih vrstah svita, da so neke neke zamudili. Ni pa jim jasno kaj, in to vsled tega, ker se naučeni agitirati za zastopnike sovražnikov unij.

Koliko bomo letos mogli, oziroma bomo morali storiti za Proletarca?

Na seji odbora JSZ dne 2. aprila je upravnik Pogorelec dejal, da čim bomo dovršili vse delo z Majskega glasom, se bomo morali podvzitati z agitacijo za Proletarca. Ako mu znatno ne zvišamo dohodkov, mu bo trda predla. Tej resnici je treba zreti v obraz ter storiti kar moremo, da se to ne zgodi.

Stroški v uradu so nizki kolikor v sedanjih časih le morejo biti. Plača urednika in upravnika je enaka kot je bila, namreč po \$35 na teden za vsakega za vse delo, ki ga vršita. Drugi izdatki urada so stanarina in pisarniške potrebšćine. Slednje se draže, še bolj pa tisk.

Za list je bil zvišan letos \$10 na teden. To pomeni \$520 več na leto, ako ne bo nadaljnih podražitev. To je tretje zvišanje. Enako se draži tisk tudi za ostali dve naši publikaciji in za klišeeje v kolektariu in Majskega alasu.

Na eni prejšnjih sej eksekutive je Joško Oven dejal, da bo letos treba podvzeti za list organizirano kampanjo. In je res potrebna.

Proletarcu moramo dobiti več naročnikov in v tiskovni sklad več prispevkov. To bo boljše kot pa listu zvišati naročnino kakor svetuje Anton Zornik. Naj svoje misli glede njegovega priporočila in nasvete glede agitacije povedo še drugi naročniki, predno bomo zasnovali načrt za kampanjo, da bo boljše uspela.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor.....Frank Zaitz
Business Manager.....Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864Osvoboditev iz negotovosti
je v sistemu izkoriščanja
in dobičkarstva neizvedljiva

V Angliji in v Zed. državah obetajo, da dobimo po tej vojni osvoboditev iz pomanjkanja in negotovosti, ker bo družba skrbela, da bodo delavci in vsi drugi, ki jih je dosedaj spremljal strah pred bodočnostjo, zavarovani od rojstva do groba.

V angleški zbornici so že obravnavali o novem socialnem načrtu, ki bi delavcem zagotovil v bodoče dostojno življenje. A Churchill je kratkoma delal, da so to stvari, s katerimi se lahko počaka, ker je boljše nič obljubiti na nekaj dati, kot pa vzbujati v ljudstvu napačne upe.

Delavska stranka je hotela boljši načrt in ker ni uspela, je velika večina njenih poslancev glasovala proti in skoro povzročila vladno krizo.

Angleški delavci vedo, da ako stari sistem ostane, bodo po vojni še pod večjimi bremenmi, v večji negotovosti, in brezposelnosti v večji bedi kakor so bili. Zato zahtevajo socializacijo sedaj, ne samo obetanja socialne varnosti!

Tudi naš predsednik Roosevelt propagira osvoboditev iz negotovosti in bede ne samo za Američane, nego za vse ljudi po vsem svetu.

A če sistem izkoriščanja ostane — in jasno je, da ne angleška torijska stranka, ne ameriška demokratska ter republikanska ga niti malo ne mislijo odpraviti — kako bo potemta- kem mogoče jamčiti vsem ljudem socialno zaščito in morda še blagostanje po vrhu?

Ako je bilo pred to vojno v nekaterih krajih Anglije, posebno med premogarnji in v centrih tkalniške industrije, pa v londonskih "slumih" toliko bede, da so se ljudje celo kralju smilili in je rekel, da bo treba kaj storiti zanje, ali ni možno, da bo po vojni enako ali pa še slabše?

Čemu pa smo imeli bedo v Zed. državah, ko vendar ni še pozabljeno, kako se je podaravalo pridelke, uničevalo prasičice in se plačevalo farmarjem zato, da so pridelali manj kot bi lahko?

V istem času se je brezposelnim in njihovim družinam po miloščinski dajalo le toliko živila, da je bilo za skrajno silo? In še to ne vsem!

Glad v sredini izobilja! Čemu? Zaradi tega, ker je ves sedanji produkcijski sistem zgrajen na načelu dobička.

Kako prav bi prišlo sedaj zaloge mesa, bombaža, in še več žita kot ga že imamo! Toda korporacije multimilijonarjev, ki kontrolirajo vso produkcijo in vso trgovino, so rekne, ne, vlada NE SME tekmovali S PRIVATNIAMI PODJETJI, ne sme kupiti žaloga, da ne bi padle cene in s tem dobički, lahko pa DOPLACUJE tistim, ki so v nevarnosti, da dobička ne bo.

Tako se je zgodilo, da se je otelo mnogo velepodjetij in lastniki so lahko še naprej živeli v svojih palačah, reveži pa naprej ostali reveži ob skromni živilski podpori. Dobili so jo, kakor pravi znani rek, "premało za živeti in preveč za umreti".

Mnogi so vsled pomanjkanja umrli vseeno — ne samo v zadnjih krizi, ne le v vseh prejšnjih krizah, nego tudi v takozvanih normalnih razmerah.

Sedanji sistem je tak, da eni lahko žive v palačah v največjem razkošju, nekoliko večjemu številu "se jako dobro godi", mnogim razmeroma dobro dokler ni krize, milijoni pa iz dneva v dan, ker imajo komaj za sproti. Ena tretjina prebivalstva pa živi po predsednikovi lastni ugotovitvi v pomanjkanju hrane, obleke, brez zdravniške oskrbe in brez vsakega udobja.

V vojni se je to nekoliko spremenilo, ker je odpravila brezposelnost, toda vojna pomeni za ljudske množice najslabše sredstvo za ustvarjanje blagostanja.

Dokler bodo multimilijonarji, bodo mislili na večanje svojih bogastev, ne na koristi tistih, ki jim jih kupičijo. Kadar se jim po kakšnem naključju dobički znižajo, pošljejo ti- soče in stotine do delavcev na cesto, ne da bi se brigali, kaj bo z njimi. Sedaj pa se nad delavci zgražajo, češ, da ne hite za- dosti in da izostajajo z dela.

Bogataši v vilah, s salonskimi sprejemnicami in obednicami, s krasnimi parki, s konji za ježo, limozine — sploh vse, kar more nuditi udobje in razkošje.

Nekaj milj stran pa umazane bajte ob progah in drugod, kjer je prostor za barake in za ljudi, ki morajo vsled onih, ki se kopljejo v bogastvih, živeti v njih.

Eni v najdražjih oblačilih in okničanih z dragulji, delav- čeva žena iz bajte pa v najcenejši, ki jo more kupiti.

Socialisti in strokovne delavske organizacije so se borili za človeške pravice ljudi, ki ustvarjajo in z velikimi napori iz- vojevali to ali ono pridobitev.

NAVAL na mesnice je s prvim aprilom polegla. A do omenjenega dne je bil dres v vsaki, ki je imela še kaj mesa. Mnoge so ga razprodale vsak dan v dobrem poldnevu in potem zapre. Ako ne bi bilo "črnege trga", bi se s sčdnjim načinom omogočilo, da si vsakdo kupi le toliko mesa, kot je upravičen. Toda kot poudarja živilski direktor, se meso dobi, ako kupec hoče dati zanj več kot pa je določena "dostojna cena". On na kupec apelira, da naj ne plačujejo več kot potrebno, pa bo črna trga kmalu konec. Ni verjetno, da je v pravem. Proti krilcem bo morala nastopiti oblast. Če gospodinja, ki jo doma čaka kopa strok, mesa ne dobi po določeni ceni, mora iti domov brez njega. In kaj potem? Torej ji ne preostaja drugega kot v takih krajih plačati kolikor zahtevajo deklek oblast temu izrabljanju ne stori konec. Goraje je sila izpred neke mesnice v New Yorku, kjer kupci čakajo v procesiji, da pridejo na vrsto.

JOSKO OVEN:

RAZGOVORI

Čas za doseženje sporazuma o zahtevi UMW za zvišanje plače premogarnjem je podaljšan en mesec. S tem je podaljšan tudi čas, v katerem se nevarnost takojšnje stavke ublaži ali pa odpravi. Kdor pozna draginjo, katera dnevno narašča ter ob enem nevarnost premogarskega dela, se mu zahteva za zvišanje plače dva dolarja na dan ne bo zdela pretirana. Seve, buržvazno časopisje piše o patriotski požrtvovalnosti — ali premogarnji pač dobro vedo o ogromnih profitih, ki jih sedaj žanjejo lastniki premogovnikov in ker čitajo časopise tudi vedo, kako se je glasovalo v kongresu proti predsednikov omejitvi plač korporacijskih magnatov na \$25,000 na leto.

Trumanov senatni odbor, kateri preiskuje vojne kontrakte in kateri je že v resnici prihranil davkoplačevalcem stotine milijonov, je odkril nov škandal, to pot v jeklarni Irvin, ki jo poseduje Carnegie- Illinois Steel Corp. Kajpada, kod vedno, višje glave, ki vodijo to korporacijo, nič ne vedo o odkritih goljufih in so vsi zato, da se krivce pošteno kaznuje. Kako je prišlo do tega pove sledeča zgodba: Henry J. Kaiser, sloviti graditelj ladij v Seattleu in v Californiji, je dodelal nov parobrod, kateri je zgrajen po novem načinu. Posamezni jekleni deli, iz katerih je ladja zgrajena, so bili vli- ti v tovarni Carnegie Steel Corp. in poslani v Seattle. Te ogromne plošče so bile potem s pomočjo električnega spoje- nja (welding) zložene skupaj. Ko je "Schenectady", to je bilo ime ladji — zdrsula v vodo — se je prelomila na dvoje. Kajpada, da to ni bilo v kredit Kaiserjevi ladjedelnici in časopisi so precej obširno pisali o tej stvari. Ko so pa del tega parnika potegnili iz vode, se je dognalo, da se parnik ni prelomil tam kjer je bilo električno spojenje, ampak kar na sredi jeklene plošče. Kaiser je takoj poslal svojega zastopnika v Washington k Trumano- vemu komiteju, kateri je takoj pričel s preiskavo, ki obeta precej lepih reči. Upamo, da se krivce pošteno kaznuje.

Vojna

Maretno utrdb v spodni Tuniziji so padle osmi angleški armadi. To in pa skoro neprestani letalski napadi na Nemčijo ter kontinentalno ob- režje napovedujejo težko pričakovano drugo fronto. V Italiji postajajo vedno bolj ner- vozni.

"Slamnat cezar" Mussolini je utihnil, in skrivno (ne upa- jo se odprto) tipljejo za separ- ratni mir. M. W. Fodor piše v Chicago Sun: "But we should see to it that Italy is forced to surrender the Slay provinces

Tako imamo sedaj tudi tu brezposelnostno in starostno za- varovanje, kar pa se z daleč ne pomeni osvoboditev iz nego- tovosti in iz nevarnosti pomanjkanja.

To osvoboditev bo ljudstvo dobilo popolnoma šele ko bo bogastva skupno lastovalo in bodo služila potrebam vseh ljudi.

which became a part of Italy after World War I. Italy got these Slavs through a secret treaty made in London between France, England and Italy on April 26, 1915. Woodrow Wilson refused to acknowledge the validity of this pact at the Versailles peace conference and energetically protested against the transfer of 500,000 Slovenes and 200,000 Croats to Italy. Soviet Russia never recognized this conquest because she had no delegates at the peace conference.

By entering the war on the side of Germany, Italy definitely forfeited her dubious rights acquired in the secret pact of London. The eastern part of Italy, containing the Slovene and Croat minorities, must be returned to Yugoslavia. In addition, the treatment of these Slav minorities by the Fascist authorities has been so cruel that this alone would forfeit Italy's right to these eastern provinces. This should be kept in mind when we consider a separate peace with Italy.

Na vzhodni fronti se boji nadaljujejo. Ruske čete so v ofenzivi okrog Leningrada, Staraja Rusa, pri Smolensku ter na Kavkazu. Srednja fronta med Donom in Donecom je vsled kopnenja snega in močvirnih potov nepristopna za večje boje.

Diplomacija

Praviho, da so bili razgovori, ki jih je vodil Anthony Eden z našimi državniki v Washing- tonu, uspešni. Predsednik F. D. Roosevelt je namignil, da prihodnja konferenca bo z Rusiji. Konec marca je sovjetska vlada obnovila enoletno ribiško pogodbo z Japonsko, kar je dalo našim reaktorjem povod za ponovne napa- de na Rusijo. Magazin "Life" je posvetil izdajo z 2. marca vso Sovjetski Rusiji. Proletar- čevim čitateljem jo priporo- čam. Med drugim je v nji zelo interesanten članek Josepha E. Daviesa, kateri je bil leta 1936-38 ameriški poslanik v Sovjetski uniji. Zadnje čase je izšlo precej novih knjig, tika- joče se španije, sploh predvoj- nih let. O tem bom pisal v eni prihodnjih številkih.

Obletnica

Ravno s to številko bo leto dni, odkar sem pričel s to mojo kolono. Nisem mislil, da bom vztrajal tako dolgo. Ali vsak začetek je težak — in končno, človek rad pove kar misli.

Ruski relief

Najprvo zahvala vsem, kateri ste pomagali temu odbo- ru. Namizni prt je prinesel vsoto (to je s posameznimi daro- vi, katere so razni dobri lju- dje sami prinesli poročevalcu na dan priredbe) \$556.00.

Prejšnji izkaz 31. decembra 1942 je znašal \$469.35. Sku- paj s sedanjim znaša vsa vsota \$1,025.35. Torej več kot tisoč dolarjev. Vsak vinar, kateri je bil poslan, je oddan na pristoj- no mesto. Vse delo, papir, poštnina je bilo brezplačno. S tem naše delo še ni končano in upam, da nadaljujete s to do- bro akcijo. Priredba v nedeljo 28. marca v korist Proletarca je izpadla stoprocentno. Dvo- rana je bila polna, razpoložne- nje izbornore ter dober program.

Tone Šubelj, kateri je pel v ta namen brezplačno, je bil brez dvoma glavna privlač- nest. Tone ni samo dober pe- vec, ampak tudi dober pozna- telj ljudske duše. In to še ni dovolj — on je eden tistih sil- no redkih ljudi, kateri ne sa- mo čuti kar poje, ampak prenese ta čut — poslušalcem. To je storil v svojih pesmih zad- njo nedeljo. Tonetu Šublju v imenu odbora iskrena hvala ter obilo uspeha na njegovih potih. Zahvaljujemo se tudi pevki Ani Zaretsky ter pianistki Goldie Golub in violinistu Nikolaju Komarčuk. Odboru je veliko pomagala moja žena, hčerka ter Angela Zaitz.

Vesellilo me je, kako so se odzvali prijatelji širom Ame- rike za prispevke k temu pr- tu. Iz Clevelanda in ostalih krajev Ohio, Penne, Detroita, Waukegana, Milwaukeeja in še celo iz Californije se je o- glašil moj prijatelj Mike Read- ing. Iz Clevelanda smo dobili na dan priredbe dve pismi. Mesto šopka A. Šublju sta poklonila John in Tončka Simčić pet dolarjev za ruski relief. F. M. Jakšič, predsednik Glasbe- ne matice v Clevelandu ter Tončka Simčić, tajnica, sta po- slala v imenu Glasbene matice čestitke A. Šublju in ob enem pet dolarjev za ruski relief. Lepše geste si je težko zamis- liti.

Na dan priredbe so darova- li: Justin Zaitz \$1; P. Velko- vrh \$1; Frank Benčina \$2; J. Zidar \$1; Mrs. J. Vidmar \$2; Anton Končan \$2; Frank Pod- ppec \$1 ter Agnes Jurečič \$1. Vse te vsote so prišle k zgo- raj omenjenim številkam.

Prt je dobila Mrs. Agnes Ju- rečič, članica ženskega dru- štva Nada SNPJ. Agnes je zelo aktivna na društvenem po- lju. Prta je bila zelo vesela. Vam pa, kateri ste nam pomagali pri tem ne ravnaj lahkem delu, posebno še ženskem društvu Bled ter Nadi, ter vam v Clevelandu, Detroitu, Ohiu in Pennsylvaniji, iskrena hvala ter naprej na delo!

Lokalni odbor št. 8 JPO:SS vabi na sejo

Chicago, Ill. — Prihodnja seja odbora št. 8 Jugoslovanskega pomožnega odbora, Slo- venska sekcija, bo v ponedeljek 12. aprila v spodnji dvorani SNPJ, Lawndale Ave. in 27. cesti. Pričetek točno ob 8. uri zvečer. Te seje se naj udeležijo vsi zastopniki in odborniki slovenskih društev, klubov, organizacij, uredniki slov. časopisov itd., sploh vsak, ki se zanima za slov. pomožno akci- jo in je pripravljen sodelovati pri naši veliki dobrodelni pri- reditvi v nedeljo 30. maja.

Rodoljubni pozdrav!
John Gottlieb, tajnik.

Slovinci in Slovenke!

Te dni je minulo drugo leto, odkar so vdrle sovražne tolpe v Slovenijo, kjer ste se sami, ali pa vaši starši rodili. Od ene strani so prikorakale italijanske čete, od druge so prihrumele nemške trupe, a da ne zaostanejo za gledom svojih rokojnja- škkih pajdašev, so še madžarska krđela preplavila Prekmurje.

Nobenega junaštva ni bilo treba za to "zmagó" in ni ga bilo. Kar je bilo jugoslovanske vojske v slovenskih krajih, se je umaknila na povelje vrhovne komande, ki je pričakovala, da bo obramba uspešnejša v južnih hribih. Ko so fašisti vseh treh barv pripravili, ni bilo nikjer v Sloveniji vojske za organizi- ran odpor: prepuščena je bila sovražniku na milost in nemilost — sovražniku, kateremu je milost bolj neznana kot druga stran lune.

Pa Slovenci niso berači in niso motedovali za milost. Toda pričakovati so smeli vsaj toliko pravičnosti, kolikor je je mo- góce v vojnem času po načelih mednarodnega prava. Ampak govori naciju in fašistu o pravičnosti, pa te bosta debelo gla- dala in te ne bosta razumela, kajti tudi te besede ni v njunih slovarjih. Edino sila je v njunih očeh oboževanja vredna in ker se Slovenci niso dali kar menj nič, tebi nič pod peto, je zver zarjavela in udarila, ker je bila tako močna, da ji žrtve ni mo- gla vrniti udarca z enako silo.

Začelo se je na slovenskih tleh, ki so v tisočletni zgodovini popila že mnogo krvi, najbolj krvoločno, najbolj nečloveško preganjanje in zatiranje in nobeno sredstvo ni bilo tiranom in njihovim oprodam prepodlo, pregnusno, da bi dosegli svoj cilj: pokončati slovenski narod tako temeljito, da ne bi ne na nje- govi zemlji, ne na svetu sploh ostala kakšna sled njegovega življenja, njegovega bivanja, njegovega dela in njegove kul- ture.

Vsi veste, kakšnega orožja se poslužujejo hlapci svastike in njihovi pajdaši v ta tolovajski namen. Ponizevanje in zasra- movanje, bolj boleče od udarca in rane se je pričelo takoj s pri- hodom prvih tujih oblastnikov; toda brutalnosti osvovjevalcev je bilo to zadočenje premajhno, kajti žalitev ne ubija, mo- ralna klobuta ne prinese zemlje in blaga. Prišli so torej na dnevni red umori, včasih imenovani smrtna kazen, včasih eks- kucija talcev, bolj navadno pa sploh nekrščen. Da se proces pospeši, je bilo organizirano masno izganjanje in prisilno pre- seljevanje: Slovenci so danes razkropljeni kakor židje po raz- dejanju Jeruzalema; na tisoče družin je razbitih, da otroci ne vedo, kje so jim starši in ti ne, kje bi iskali sinove in hčere. Na tisoče so jih odgnali v sužnost v Nemčijo in Italijo, da proti svoji volji delajo za silnike. In da bo kupá do vrha polna, so izvršili največjo podlost z zapiranjem nedolžnih slovenskih deklet v hiše blodnosti za poživčene nemške in italijanske soldateske.

Dve leti traja križev pot slovenskega naroda in konca še ni na vidiku. A v teh dveh letih brezprimernega trpljenja se ljudstvo v domovini ni vdalo in ni še ga polastil obup. Kot da je pod neprizanesljivim kladivom usode našlo svojo pravo moč, je pritegnilo pasove, zavihalo rokave in okrepilo svoj odpor. Slovenski narod se bojuje. In sovražnik besni, ker čuti udarce upornega naroda, kateremu je sužnost bolj zoprna od smrti. Sovražnik rohni, ker mu je velikanu malič med narodi zvalili skalo na pot, katere vsa njegova prevzetnost ne more odvaliti. Od jeze se peni, ker ne more vsa prelita kri izbrisati besed, ki jih je rekel in zapisal na steno — mené tekeli ufarsim ...

Dve leti, bratje in sestre! In kako dolgo še? Dve leti obrača slovenski narod oči po širnem svetu in pri- sluhuje, da bi slišal besedo, ki bi podprla njegov čudoviti po- gum. Ali moremo, ali smemo molčati, vedoč, da bo naš glas ogrel kri v njegovih žilah in mu potrdil, da njegov boj ni zaman?

Slovenski ameriški narodni svet si je postavil to vpra- šanje in je odgovoril. Na podlagi njegovega sklepa torej pro- glašam nedeljo 18. aprila (cvetno nedeljo) za

SLOVENSKI DAN

in prosim vse podružnice, vse organizacije in ustanove, da ga praznujejo na način, ki je z ozirom na njihove okoliščine naj- bolj primeren. SANS ne more v tem oziru izdajati nobenih predpisov, priporočljivo pa je, da se ta dan po možnosti pri- rede sestanki ali zbori, posvečeni trpečemu in bojujočemu se narodu v stari domovini in da se mu v resolucijah pove, da bi- lejo naša srca zanj, da občudujemo njegovo vztrajnost in nje- gov odpor in da bomo storili, kar je v naših močeh za uredni- čenje njegovih idealov.

Zaloben spomin velja preteklosti, ki je neizpremenljiva; sedanost zahteva delo in boj; v bodočnost pa naš mora voditi up in neomajna vera v kopčno zmago pravičnosti.

Duša slovenskega naroda je žejna okrepila; podajmo mu ga, prožči mu roko preko morja na

SLOVENSKI DAN!

ETBIN KRISTAŃ, predsednik SANSa.

INFLACIJA V SRBIJI

Po beogradskem listu "No- vo vreme" poroča newyorški JIC o inflaciji v Srbiji, ki je za tamošnje prebivalstvo kata- strofalna.

Pred to vojno se je v Beo- gradu in v drugih bankah v Jugoslaviji dobilo okrog pet- deset dinarjev za dolar. Par čevljev se je tedaj dobilo v Sloveniji, ali pa v Beogradu, za kakih dvesto dinarjev (za 4 dolarje), slabše kvalitete tu- di ceneje.

A sedaj se jih sploh ne do- bi, ali pa za pretirano visoko ceno. Sledeče je citirano iz omenje- nega beogradskega lista iz ma- lih oglasov, kaj kdo ponuja in koliko zahteva, pa izračunaj- te, koliko bi to stalo v naši va- luti, upoštevajoč staro merilo 50 dinarjev za en ameriški dolar:

Najno prodam par čevljev iz anti- lopega usnja—dinarjev 3.500. Zenski zimski povrniki—dinarjev 4.500.

Otroški vozček — dinarjev 13.000.
Sod za zelje—dinarjev 2.500. Črna moška zimska suknja—dinarjev 12.000.
Izočena moška zimska suknja—dinarjev 6.400. Moška zimska suk- nja, angleško blago—dinarjev 15.000. Zenski čevlji—dinarjev 2.500. Moški—dinarjev 4.000. Miza iz ore- hovega lesa — dinarjev 17.00.
Skoro nove hlače—2.500 dinarjev. Obleka, skoraj nova, srednje mere, odlično blago—dinarjev 9.000. Nova moška zimska suknja, angleško blago—dinarjev 22.000.
Gorski čevlji št. 42—dinarjev 6.500. Nove usnjate podkolnice—di- narjev 2.000. Zenski čevlji št. 38, usnje—dinarjev 7.500.

Zahvala tiskarni Adria

Hvala tiskarni Adria, ki je tiskala program za našo prire- ditev zadnje nedelje v marcu brezplačno. — Odbor.

Ali je vaše društvo že član Prosvetne matice?

POVESTNI DEL

Hudiček v steklenici

Robert Louis Stevenson. — Prevedel V. P.

(FILOZOFKA PRIPOVEDKA)

(Nadaljevanje)

Pozno v jutro jo je zbudil njen soprog in ji sporočil dobro novico. Bil je navidez blazno navdušen, zakaj nič mu ni bilo marj njene togobe, dasi jo je le slabo prikrivala. Besede so ji običajne v grlu, Keave pa je govoril dovolj za oba. Poizkusila ni nobenega grizljaja, toda kdo bi naj to opazil? Keave je izpraznil celo skledo. Kokua ga je gledala in poslušala kakor čudo iz sanj. Od časa do časa je pozabila na svoje gorje ali pa je zdvomila nad njim in je polagala svoje roke na čelo. Počasno se ji je zdelo, da je vedela za svoje pogubljenje, medtem ko je on klepetal.

Ves čas je Keave jedel in govoril in delal načrte za povratek in se ji zahvaljeval, da ga je rešila. Laskal se ji je, imenoval jo je zvešto pomočnico, ki je končno našla pomoč. Smejal se je staremu možu, ki je bil tako neumen, da je kupil steklenico.

"Bil je videti dostojen star mož," je dejal, "toda noben človek ne more soditi po zunanosti. Kajti zakaj neki je star lopov hotel imeti steklenico?"

"Ljubi mož," je rekla Kokua skromno, "morda je bil njegov namen blag."

Keave se je jezno nasmejati in zaklical:

"Same marje! Star lopov je bil, tako ti rečem. In še osel povrh! Zakaj dovolj težko je bilo prodati steklenico za štiri centime. Za tri bo pa povsem nemogoče. Zdjaj ni več dovolj možnosti, steklenica že diši po dimu — brrr!" je rekel in se stresel. "Vsekakor sem jo kupil jaz za en cent, ko nisem vedel, da so na svetu še manjši novci. Tekal sem kakor norac naokrog in nisem našel nobenega kupca — ti si imela več sreče. Toda nikoli ne bo več nikogar, ki bi jo kupil, in kdor ima steklenico zdaj, bo šel v pekel!"

"O soprog moj!" je dejala Kokua. "Ali ni strašno, če se sam rešiš tako, da pogubiš drugega človeka? Zdi se mi, da bi se spričo tega ne mogla

ju neprijetno, ker se je zabaval, medtem ko je bila njegova žena žalostna, in tudi zato, ker je v svojem srcu vedel, da je imela bolj prav kakor on. In ker je to vedel, je tembolj pil.

Med ljudmi, ki so z njim popivali, pa je bil tudi surovež, belec, ki je bil nekoč mornar na ladji, ki je lovila kite, potepuh, zlatokop, obešenjak. Bil je nizkoten človek nesnažnih ust. Pil je in se veselil, če je videl, da so drugi pijani in silil je Keaveja, naj pije. In kmalu vsa družba ni imela več denarja. Tedaj je zaklical mornar: "Čuj ti! Saj si bogat — tako si vsaj vedno pripovedoval. Saj imaš nekako steklenico ali neko podobno sleparijo."

"Da," je rekel Keave, "bogati sem. Šel bom v mesto in bom prinesel od žene nekaj denarja. Ona ga je shranila."

"To je neumnost, tovariš, krmar," je rekel mornar. "Nikoli ne zaupaj ženščini, ki ima dolarje. Vse so zavratne kakor voda. Pazi rajne nanjo!"

In ta beseda je učinkovala na Keaveja. Zakaj od vsega tega pitja v njegovih glavi ni bilo več prav jasno. In mislil je: "Vsaj čuditi bi se ne smel, če bi bila zavratna! Zakaj bi bila sicer tako potrta, ko sem vendar odrešen? Toda pokazal ji bom, da nisem mož, s katerim bi se lahko šalila? Zasačil jo bom na lepem!"

Tako so šli nazaj v mesto. Keave je rekel mornarju, naj ga počaka na vogalu pri stari ječi, sam pa je šel po drevoredu do svoje hiše. Zvečerilo se je spet. V hiši je gorela luč; toda nobenega glasu ni bilo slišati in Keave se je splazil okrog vogala, naglo odprl zadnja vrata in pogledal v hišo.

Kokua je sedela na tleh, poleg nje je bila svetilka, pred njo pa je stala mlečnobela steklenica, okrogla in trebušasta, in je imela dolg vrat. Kokua je gledala steklenico in je vila roke.

Dolgo časa je stal Keave med vrati in gledal. Najprej je bil tako presenečen, da ni mogel misliti. Nato se je prestrašil, da kupčija morda ni bila pravilna in da se je steklenica povrnila k njemu kakor takrat v San Franciscu. Kolena so se mu šibila, vinski duhovi so se razgubili iz njegove glava, kakor se zjutraj razgubila ob reki. Nato pa mu je prišla druga misel, čudna misel, pri kateri so žarela njegova lica. In sam sebi je rekel:

"O tem se moram prepričati!"

In zaprl je vrata, šel tiho okrog vogala in nato hrupno vstopil v vrt, kakor bi pravkar prišel domov! In glej! Ko je odprl vrata, ni bilo videti steklenice. Kokua je sedela na stolu in se je zdržnila kakor človek, ki ga prebudimo iz sna.

"Ves dan sem popival in sem bil dobre volje," je dejal Keave, "bil sem z dobrimi tovariši in sem prišel samo po denar. Potem bom šel spet z njimi, popivali bomo in vriskali."

Ko je to izgovoril pa je bil njegov obraz in njegov glas tako razburjen ko sodni dan. Kokua pa je bila preveč zbegana, da bi to opazila.

"Prav imaš, dragi mož, saj je tvoj lastni denar," je dejala njen glas je drgetal.

"O, jrt storim vedno prav, v vseh stvareh!" je dejal Keave, šel je naravnost k zaboji in vzal denar iz njega. Poleg tega pa je pogledal v kot, kamor sta hranjevala steklenico, in tam je bila steklenica.

Sedaj je na vrsti "Victory Garden". Vsakdo, ki ima kos praznega stavbišča, ali dosega le travo zadaj za hišo, naj to zemljo obdela in prideluje sočivje. Kdor ga nima, naj si dobi kje prazen kos in ga spremeni v grede. Tako pripravljajo po radiu, v časopisih, v cerkvah in kakor že morejo oglašati. Namen tega je povečati produkcijo sočivja, ker če bi se zanašali le na prejšnje vire, bi letos zelenjave zelo primanjkovalo in pa zelo draga je tudi. Gorje je slika iz New Yorka, kjer je škof William T. Manning odločil, da se vr pri katedrali St. John the Divine spremeni v grede za sočivje.

rekel, je zame malo primerno. Zdjaj grem spet k svojim vesel-tovarišem, da bom vesel," in smejal se je prijetno. "Kozarec vina me bo bolj veselilo, če mi boš odpustila."

V trenutku je objela njegova kolena in je zaklicala: "Oh! Zelela sem si samo prijazne besede!"

"Nikar nikoli več ne mistiva 'rdo drug o drugem'!" je rekel Keave, in že je odšel iz hiše.

Denar pa, ki ga je vzal Keave, je bila sama zaloga cekinov, ki sta si jih oskrbela takoj po svojem prihodu. Prav gotovo ga ni bilo več volja, da bi šel pil! Njegova žena je žrtvovala dušo zanj — zdaj je moral on žrtvovati svojo dušo zanj.

Na vogalu je stal pri stari vogalni hiši mornar in ga čakal.

"Moja žena ima steklenico," je dejal Keave, "in če mi ne boš pomagal, da jo dobiva od nje, ne bo danes več denarja ne pijače."

"Menda mi ne boš pripovedal, da je zgodba o steklenici resnična?" je zaklical mornar.

"Tu je svetilka!" je dejal Keave. "Ali se ti zdi, da sem podoben človeku, ki se šali."

"Res je, Tako resen si kakor pošast."

"Torej!" je rekel Keave. "Tu sta dva centima. Pojdi v hišo k moji ženi in ji ponudi centima za steklenico, ki ti jo bo — če se preveč ne motim — takoj dala. Prinesi jo meni nazaj semkaj in odkupil ti jo bom za en centime. Zakaj tak je zakon pri steklenici, da jo je treba vedno za manj prodati, kakor si jo kupil. Toda karkoli boš storil — nikakor ji ne povej, da sem te poslal jaz!"

"Tovariš krmar! Ali me nisi potegnili?" je rekel mornar.

"Če bi te lahko, bi ti ne moglo škodovati," je odvrnil Keave.

"Prav imaš, tovariš," je rekel mornar.

"In če dvomiš nad mojimi besedami," je pristavil Keave, "jo lahko preizkusiš. Ko boš prišel iz hiše, si želi poln žep denarja ali steklenico najboljšega ruma ali karkoli hočeš, in videl boš, kaj zmore steklenica."

"Prav, kanak!" je rekel mornar, "poizkusil bom. Ampak če se norčuješ, se bom jaz ponorčeval s koncem vrvi po tvoji grbi!"

Tako je torej mornar odšel po drevoredu, Keave pa je stal in je čakal. Bilo je skoraj isto mesto, kjer je Kokua čakala prejšnjo noč. Toda Keave se je bolj trdno odločil in ni v svojem početju prav nič omahoval. Le v duši mu je bilo obupno grenko.

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA

Piše CHARLES POGORELEC

Frank Sednik je dobil 31 pozdravnih ozglasov za Majski glas, Chas. Pogorelec pa 8 in 8 in pol naročnin, med katerimi je nekaj novih. John Korun je pri obnovitvi naročnine prispel tudi \$2 v tiskovni fond. Enako vsoto je prispeval Fr. Benchina.

Prredba v korist Proletarca 28. marca se je izobno obnesla v vseh ozirih. Udeležba je bila izvrstna in tudi kooperacija delavcev na priredbi je bila prvovrstna. Vsem, ki so pomagali, pa bilo to na priredbi sami, prodaji vstopnic ali karkoli že, iskrena hvala.

Društvo št. 318 SNPJ, Bagdaley, Pa., je že dolgo let včlanjeno v Prosvetni matiči. Letos je dalo tudi pozdravni oglas v Majski glas in ga naročilo 6 iztisov.

Anton Zornik je naročil 150 iztisov Majskega glasa ter poslal 34 pozdravnih in en trgovski oglas. Poleg vsega tega je poslal tudi 14 naročnin. Zdjaj je na agitaciji v vzhodnem Ohio in zap. W. Virginiji, zatem bo obiskal tudi naselbino Sharon, Pa., in okolice. Somišljenike prosimo, da mu gredo pri agitaciji na roke.

Naš zastopnik v zapadni metropoli Ludwig Yoxey, Pueblo, Colo., je poslal 7 naročnin, od katerih so 4 nove. Poslal je tudi \$1.20 v tiskovni fond in naročil 60 iztisov Majskega glasa, pa tudi pozdravne oglas zanj prav pridno nabira.

Iz Sheboygana, Wis., piše Frank Stih: Tu pošiljam 6 naročnin, provizijo pa pripišite tiskovnemu fondu. Tudi glede oglasov za Majski glas bo napravil svojo dolžnost.

Iz Cleveland, O. Mildred Kress 54 trgovskih in 19 pozdravnih oglasov Majskemu glasu, \$5.50 v tiskovni fond in 8 naročnin. Andrew Bozich je poslal naročilo za 150 izvodov Majskega glasa za klub št. 49 JSZ in poleg tega tudi 9 trgovskih in 33 pozdravnih oglasov zanj. Dober rekord za Cleveland.

Iz Dulutha, Minn., je obnovil naročnino naš stari znanec John Kebi in poslal tudi tri pozdravne oglasne Majskemu glasu.

Jacob Bergant, Lisbon, O., je poslal \$7 tiskovnemu fondu. Enega je prispeval sam, \$6 pa Matt Tuseck iz bližnjega Power Pointa. Poslal je tudi 4 pozdravne oglasne za Majski glas in par naročnin zanj.

Pleasant Unity, Pa. Vincent Resnik je poslal 18 pozdravnih oglasov.

Imperial, Pa. Od tu je poslal Frank Augustin 16 pozdravnih oglasov in \$1.75 tiskovnemu fondu. \$1 je sam dal, ker "Big" Tone pravi, da njegov predlog še ni razveljavljen.

Iz Bartona, O., je poslal Joe Skoff 2 naročnini in štiri pozdravne oglasne.

Anton Shuler, Arma, Kans., je poslal 2 naročnini, 7 pozdravnih oglasov ter \$1 v tiskovni fond.

John in Johanna Pečjak, Greensboro, Pa., sta poslala pozdravni oglas Majskemu glasu in vsak po 50c Prosvetni matiči.

Louis Barbarich, Milwaukee, 8 naročnin in 24 trgovskih oglasov za Majski glas. Pravi, da to še ni vse.

George Stiglich, Walsenburg, Colo., je poslal štiri pozdravne oglasne in naročilo za Majski glas od št. 299 SNPJ.

Mrs. John Novak, Gallup, New Mex., je poslala obnovno naročnino, \$2.50 v tiskovni fond in naročila Adamičevo knjigo What's Your Name?

John Zornik, Detroit, Mich., je za začetek poslal 2 trgovska oglasa za Majski glas. Anna Travnik je poslala \$5.50 v tiskovni fond. Jacob Ločnikar je pisal po nabiralne pole za zbiranje tiskovnega fonda, pa tudi kak pozdravni oglas bo morda dobil za Majski glas. Peter Benedict je poslal četr strani oglasa v Majski glas za svoje podjetje "Huntington Inn".

Iz Johnstonskega okrožja v Penni je poslal Frank Cvetan 8 naročnin, \$2 v tiskovni

fond in 12 trgovskih oglasov za Majski glas. Pravi, da se v nekaj dneh spet oglasi z nadaljnimi oglasi.

Martin Judnich, Waukegan, Ill., je poslal 12 trgovskih in 26 pozdravnih oglasov za Majski glas in dve naročnini. Počel je tudi finančna poročila njihove zadrudne trgovine, ki o izredno zanimiva ter razveseljiva, posebno njih napredek, in zakaj bi se človek ne zadal takih poročil, saj je to delavsko zadrudno podjetje. Vodstvu in članstvu tega vzorčnega zadrudnega zavoda naše krene čestitke!

Fairport Harbor, O. Lovrenc Zajc je poslal naročilo za Majski glas ter dva ozlisa zanj.

John Tancek, Girard, O., je poslal \$5 v tiskovni fond, ki jih je prispevalo društvo št. 49 SNPJ in 4 pozdravne oglasne za Majski glas.

James Dekleva, Gowanda, N. Y., tri pozdravne oglasne za Majski glas, naročilo zanj pošlje pozneje.

Mike Krultz, Willard, Wis., počel prav nič zastajati za drugimi, kar se Majskega glasa tiče. Poslal je 9 pozdravnih in 1 trgovski oglas, naročil 20 iztisov za razpečevanje in poslal tudi tri naročnino na list.

Mary Stroj, Indianapolis, Ind., je poslala dve novi naročnini.

John Jercb iz daljnega Rock Springsa, Wyo., je poslal tri nove naročnino in naročilo za Majski glas. V pisnu se le menda, da ima že sedem križev in da bo treba dobiti mlajšo moč, da prevzame njegovo mesto. Tako nam je pisal že večkrat, toda ker "mlajše" moči ni, on nadaljuje z agitacijo. Sicer bi res ne škodilo, da se za agitacijo še kdo priglasil, kar bi mu bilo v veliko pomoč.

Kako pa naš Tone Starman, ki je trda gorenjska korenina, bi ne hotel malo pomagati staremu Jerebu?

Se o Wyomingu, to pot o Diamondvillu, kjer "kraljuje" naš Tone Tratnik. Tudi on ni pozabil Majskega glasa. Poslal je naročilo zanj in 7 pozdravnih oglasov. Pravi, da bo tudi v bodoče storil kar največ bo mogel za Proletarca. Pri tem delu mu pomaga tudi J. H. Krizanik iz bližnjega Kemmererja.

Nekaj je zelo gnilega / Washingtonu

Pred kongresnim odsekom za mornarične zadeve je pričel W. Lester Baker, kako je lani on in njegova žena prejel od kompanij, katere so dobile vladna naročila, za svoja posredovanja nad četrt milijona dolarjev komišna. Največjo vsoto mu je dala kompanija, ki podaja vladi, oziroma vojni mornarici, porteljno opremo za mornarje. Baker je v tel. "posredovanjih" dobil od kompanije nad \$191,000 "komišna". Kongresniki bi radi vedeli, čemu prizadeti department zvezne vlade sploh potrebuje "posredovalcev" v korist kompanij. Verjetno je, da si "komišen" dele z onimi, ki naročila oddajajo.

Ko sta se Baker in žena priselila v Washington, sta bila brez sredstev, je rekla žena kongresnikom. Dobila sta delo in polagoma sta se prerinila v take kroge, kjer se da kaj "zaslužiti". Baker ni edini v glavnem mestu, ki si je pridobil lepo imovino na tak način. Ker delajo "legalno", ni nihče kaznovan, le ta ali oni izmed njih je tu pa tam pozvan na kongresno preiskavo in tako ima časopisje priložnost poročati tudi take novice.

Seja kluba št. 27 JSZ

Cleveland, O. — Prihodnja seja kluba št. 27 JSZ bo v petek 8. aprila ob 8. zvečer v običajnem prostoru. Članstvo se opozarja, da se je udeležiti. Na dnevnem redu bo več važnih stvari, posebno pa Majski glas, ki bo izšel koncem meseca. Potrebno bo, da se ga čimveč razpeča. — Tajnik.

Na zabavah, sejah in drugih priložnostih se spomnite tiskovnega sklada Proletarca.

Manj velikonočne šunke za nas pomeni toliko več za njih

SAMO spomnite se koga v vojni službi, ki je vaš sorodnik, prijatelj ali sosed. Bliža se velika noč in bržkone se spominja velikonočnega kosila, ki se ga je veselil. Okusne šunke z dobro prikuho.

Gotovo želite, da bi spet imel tako kosilo. Vi lahko pomagate, da ga bo imel, ako se zadovoljite z manj kot običajno. Namesto s celo šunko se bo mnogo patriotičnih družin zadovoljilo le s polovico. Manj šunke za nas jo pomeni več zanje.

Ako se omejimo na manj vrst hrane, bo to način, s katerim lahko vsi pomagamo k zmagi. Ako hočejo vse družine sodelovati v delitvi živil, jih bo dovolj za naše armadne sile in za nas.

Da se vam pomaga živila primerno izbirati in pripravljati, je Peoples Gas družba odprla tri hranilne centre. Obiščite jih kolikor vam ljubo, da se pomenite z našimi večaki o svojih živilskih problemih. Pokazali vam bodo, kako se pripravi okusne obede z živili, ki so na razpolago. In razložili vam bodo čemu je sedaj vaša plinska peč tako važna pri pripravljanju hrane, ki bo ohranila vse vitamine.

MODERN COOKERY... CONSTANT HOT WATER... SILENT REFRIGERATION... GAS HEATING

THE PEOPLES GAS LIGHT AND COKE COMPANY

KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE

KOMENTARJI

Slovenija je v tistem delu ameriške javnosti, ki se zanima za tujezemne zadeve, že nekoliko znana. O nji je v tem letu pisal C. L. Sulzberger in drugi v newyorškem Timesu, Blair Bolles v washingtonski Evening Star, kolonec M. W. Fodor v Chicago Sun, veliko piše o nji v poročilih o Jugoslaviji Christian Science Monitor in več ali manj razni drugi listi. Trpljenje slovenskega naroda je torej znano mnogim Američanom. Vzlic temu je brez takih prijateljev, ki kaj štejejo v politiki, v kongresu ali v vladi. Namreč takih, kakršni se zavzemajo naprimer za Čehe.

Tudi Otto Habušbrški jih ima mnogo, dasi ni še nikoli nič bil in nič storil. O sebi ne more reči drugega kot da je potomec bivše habušbrške dinastije in da želi obnovitev avstrijskega prestola, na katerega bi se vsedel in vladal.

Tudi Srbi imajo v tej deželi mogočno zaslobo in prijatelje na najvišjih mestih. Prav lahko se zanašajo nanje. Srbi so tudi v prejšnji vojni silno trpeli in bili zato deležni simpatij vseh zaveznikov. V Zed. državah pa so vrh tega dobili še veliko materialne podpore. Srbski častniki in vplivni ameriški prijatelji Srbov so imeli takrat v pomoč poraženemu srbskemu ljudstvu in njihovi armadi na Krfu priredbe v vseh ameriških mestih. Na mirovni konferenci je Nikola Pašić dobil skoro vse kar je želel. Sloveniji pa so zmagoviti državni razkosali, dasi je bil predsednik Wilson iskren prijatelj Slovencev in jih branil.

Jugoslovska vlada je tudi po ustanovitvi države Srbov, Hrvatov in Slovencev rada videla, da se jo je imenovalo v tujezemstvu "Srbija". Se celo Roosevelt jo je imenoval tako, pa pozneje pojasnil, da se je zmotil. Kadar piše o Jugoslaviji Chicago Tribune, ima v naslovu o nji največkrat označbo "Serbia" ali pa "Serbs". Enako pišejo mnogi drugi listi. V vladi v Beogradu ni bilo Jugoslovanov, z izjemo pa Slovancev, ki so bili v nji. Srbi, in kadar je bilo kaj Hrvatov v vladi, pa so naglašali vsak svojo narodnost. Ves čas po prejšnji svetovni vojni, pa do sedanje, so Srbi in Hrvati skrbeli po širnem svetu za oglašanje vsake svoje narodnosti. Le Slovenci so bili izjema.

Čehi bi lahko zaveznikom očitali, da so bili leta 1938 od njih grdo izdani. A sedaj nimajo vzroka, da se bi pritoževali. Imajo zaslobo v Angli-

ji, v ameriški javnosti in sedaj še posebno v Moskvi. Oni so v primeri z jugoslovskega prilicno številni narod in vrh tega zgodovinski ter najbolj kulturni, demokratični slovanski narod.

Slovenija vzlic vsemu ne bo izgubljena, ako bo zavezniška zmaga toliko močna, da se bosta morali Nemčija in Italija res brezpogojno podati, kakor sta v Casablanci izjavila Roosevelt in Churchill. In pa, če bo atlantski čarter veljal tudi za Slovence. Vprašanje je le, če bo do takrat še kaj Slovencev ostalo. Narod bo ob koncu vojne še bolj zredčen in razbit kot je že, to je gotovo. Vzelo bo dolgo, predno si bo tudi v najboljših okoliščinah spet o pomogel.

Zapiski seje JSZ v tej številki predočuje, kako je izšlo glasovanje glede oddaje imovine JRZ. Sličen rezultat glasovanja je bil v odboru SNPJ.

Dne 6. aprila je minulo dve leti nemškega in potem še italijanskega, madžarskega ter bolgarskega napada na Jugoslavijo. Še celo Rumunija se je pritiknila zraven in želela dobiti kak kos svoje zavezničnice. V državi je nastal kaos. Prejšnji in novi ministri s kraljem Petrom in knezom Pavlom so bili takoj na begu in armada razsuta v par dneh. Svet je osepnil, ker je pričakoval večjeje odpora. Vedno so mu pripovedovali, da ima Jugoslavija izmed malih držav najboljšo armado in drzno, pogumno vojaštvo. Toda nacijski obroč je zrušil in pa posledice njegovega koruptnega, staromodnega diktatorskega režima, ki je bil med ljudstvom brez opore in je tudi iskal ni. V Jugoslaviji so se začeli boji z napadalci šele ko je vsa stara oblast izginila in so prišli na vodstvo upornikov močje iz ljudstva. Jugoslavija je bila nam gloma podjarmljena, ni pa pomirjena, kot so večinoma vse druge osvobodene dežele. Majhna kot je, povzroča Nemčiji, Italiji in hrvatskemu kvzilingu več težav kot katerakoli druga posamezna okupirana dežela. Upornikom so najboljši zavezniški goste in hoste.

Na Hrvatskem so bili torej vendarle upori, pa še veliki, ker jih priznava celo nemška komanda. Ne skrajni srbski sovinitni so v svoji propagandi delali vtis, kot da so VSI Hrvati s kvzilingom in mu pomagajo klati Srbe vse od kraja: moške, ženske in otroke, sploh vse, ki so pravoslavne vere. Sedaj isti ljudje trdijo, da uporniki na Hrvatskem in Slovencem pravzaprav niso dru-

gega kot "komunisti", s katerimi je tudi Draža Mihajlovič v vojni. Uradni komunikacije nemške vrhovne komande, oddane po berlinskem radiu 30. marca, pravi:

"Nemške in hrvatske čete, v sodelovanju z oddelki italijanske armade, so v teku bojev, ki so trajali mnogo tednov, porazile komunistično vstajo v južni Hrvatski; to vstajo je bila podnetila Sovjetska Rusija. Kljub vremenskim neprivikam in terenem teškočim tega neprenehnega goratega bojišča, ter vzlic spretnemu načinu bojevanja upornikov, smo uspeli organizirati odpor popolnoma zlomiti. Zajeli smo zaloge orožja in prehrane. Le mali ostanki komunističnih tolp so uspeli pobegniti v visoke gorske predele."

Vojaštva dveh držav in pa še Paveličevega je bilo treba, da so skupno, po mnogih tednih bojev, porazili vstajo v južni Hrvatski. Toda na Hrvatskem so še drugi kraji, v katerih so uporniki, in potem upori v Sloveniji, v Črni gori in v Bosni ter Hercegovini. Le o Mihajlovičevih bojih se že dolgo ne čuje. Uradni krogi tolmačijo, da čaka zavezniške invazije na Balkan, potem bo spet udaril. Spopada pa se s partizani, ako so poročila iz Moskve, Berna in Ankare točna. Pa še s tem je menda že precej pojenjal. Več bojev pa imajo takozvani partizani z onimi, ki so se sprijaznili z osvobodilci.

Vesti o Bolgariji so tudi zmedene. Ene zatrjujejo, kako Bolgari mučijo in uničujejo mirno srbsko prebivalstvo, druge, kako divje postopajo z Grki, in tretje, da ima vlada v Sofiji polne roke dela s svojimi uporniki. O vstaji v Bolgariji, ki se je dogodila pred nekaj tedni, je poročal JIC iz raznih vesti sledeče:

Obojeznost vstaja širokih ljudskih mas je bila to pot zatrta — 25.000 ljudi je bilo aretiranih in ustreljenih takoj prve dni. Uporniki so bili Rusom prijazni in mnogi celo naklonjeni komunizmu. Podtalni časopis bolgarskih komunistov, Rabotniško delo, je tako dobro urejevan in razširjen, da ga švedsko časopisje pogosto citira v svojih člankih.

Uporniki so napadli železniške proge in policijske postaje. Škodi sedem dni so bile vse telefonske in brezžicne zveze Bolgarije z inozemstvom pretrgane. Ta izbruh ljudske nevolje pripisujejo poročilom, da je kralj Boris privolil v to, da gre 20 divizij pomagati Hitlerju na rusko fronto.

Boris morda je privolil v Hitlerjevo zahtevo za vojaško pomoč na ruskem bojišču. Bolgari bi bili tam slabi borci, tudi če jih bi nemške čete terorizirale s streljanjem v hrbet. Sicer pa bolgarska vladna, pomemurjena kamarila, s svojimi v Nemčiji vzgojenimi častniki, Hitlerju služi kolikor more. Več bi od nje ne mogel pričakovati, ako hoče, da bodo bolgarski kmetje še obdelovali svojo zemljo za nemško armado in bolgarski delavci pa gradili utrdbe zanjo.

Rusija je sedaj v Ameriki predmet protestov in uradne nejevolje. Vrše se protestni shodi proti umoru poljskih židovskih socialističnih voditeljev Victoria Alterja in Henryka Erlicha. Sklicujejo jih židovske in mnoge druge unije in med govorniki so poslanci Wm. Green in še celo LaGuardia je na enem govoril. Ljudje, ki omenjena dva socialistista poznajo, ne verjamejo, da sta sploh izvršila kak zločin, razen da so ju sovražili mnogi komunisti in ko sta prišla sovjetski oblasti v pest, so se maščevali nad njima. Maksim Litvinov je zadevo na kratko pojasnil, da sta bila usmrčena vsled izdajalskega delovanja in agitiranja za separatni mir z Nemčijo. Kako bi mogla smrtna sovražnika tretjega rajha res delovati za separaten mir z njim, to ni nikomur jasno.

Uradna nejevolja in zgranzanja v ameriškem Rusiji sovražnem tisku pa je nastala nekaj zares in pod pretvezo zaradi sklenitve, oziroma podaljšanja ribolovske pogodbe z Japonsko, ki ima koncesijo ribariti v ruskem Okhotskem morju ob Sibiriji med Kamčatko in Sakhalinom. Nekateri

V prejšnji vojni se je veliko pisalo o fantu, ki je pred odhodom na fronto bil zaročen in vprašal svojega dekleta, če ga bo vzela tudi če se pevrne pobabljen a fronte. Zagotovila mu je, da bo on njen v vsakem slučaju. Vrnil se je ves pokvčen. Niti sporočil ji ni, kdaj je prišel nazaj. A ona je izvedela in mu zagotovila, da je njena obljuba bila žestina in ljubezenska. Hotela je, da se je drži tudi on. Ker se je bal, da bi svoji nevesti s svojo pobabljenostjo pokvaril življenje, je izvršil samomor. — Albert A. Schmidt, na gornji sliki, je v bitki z Japonci na Pacifiku oslepel. Svici zaročenki (slika na levi) je pisal, da ga naj pozabi ter si poišče drugega fanta. Ona pa je ostala pri svoji besedi in svoji ljubezni do njega in mu rekla, da postane njegova žena ne glede kaj se mu je dogodilo v vojni.

vojaški in mornarični zvedenci pravijo, da je tisti kraj za Japonsko vsled njenih vojnih operacij proti Alaski silno važen, ker ji nudi izboren teren za vremenska opazovanja iz njih sporočati po radiu japonskim četam, ki so zasedle ameriške otoke pri Alaski. Frederic Marquardt razlaga v Chicago Sunu, da ima Japonska svoje pozicije v tak namon in da so radi tega ameriški kritiki v napačnem, ako trdijo drugače. Res pa je, da daje ta koncesija Japonski ogromno količino rib, ki jih love njeni ribiči v varnih vodah, namesto na ostalem Pacifiku, kjer bi jih ogrožale ameriške podmornice. Kritiki to poudarjajo in vprašujejo: Čemu bi Rusija rajše nam ne dala pozicij v Sibiriji, ki ji pomagamo, namesto da dovoljuje Japonski reševati njen živilski problem? In kaj dela ruska armada v Sibiriji, namesto da nam bi pomagala poraziti skupnega sovražnika? Teh kritik je mnogo. Ene so izražene neuradno, a prihajajo iz uradnih krogov. Druge pa so napadi na Rusijo iz tistih ameriških krogov, ki bi jo sovražili v vsakem slučaju, dokler bo imela sedanji gospodarski sistem. Tudi v Rusiji se razumejo na kritike in tudi tam znajo vpraševati. Predvsem, čemu ni druge fronte v Evropi, dočim od nje pričakujemo, da se bi zaeno sama borila z dvema silnima kopnima armadama — z nemško in z japonsko? In čemu posebno v Ameriki toliko neprijaznosti in propagande zoper Sovjetsko unijo ter njene povojne namene? Obrčaj stvar tako ali tako, dobro nikakor ne izgleda.

Ameriški fašisti delujejo proti "komunizmu" tudi od kar smo v vojni, sedaj še bolj pod masko patriotizma in amerikanizma kakor prej. Mnogi odborniki njihovih organizacij in posamezniki so bili že zašiljeni, med njimi Ida Mae Cooper, ki se ponosa, da so njeni predniki prišli v Ameriko že v 16. stoletju. Pred vojaškim preiskovalnim odborom v New Yorku so jo med drugim, ko je bila pozvana pojasniti svoje "protikomunistične" aktivnosti, tole vprašali:

V.—Ali misliš, da je predsednik Roosevelt komunist? O.—Ne.

V.—Ali ti je predsednik Roosevelt po volji?—O. Ne, mi ni.

V.—Predsednikove žene ti nimaš rada, ali ne? O.—Ne, nikakor ne.

V.—Ali misliš, da je podpredsednik Wallace komunist? O.—Da, on je komunist.

V.—Ali misliš, da je notranji tajnik Ickes komunist? O.—Da, on je, in mislim, da je Winnetka pri Chicagu, kjer je njegov dom, gnezdo komunizma.

Torej tako! Gotovo bi tudi o

Rooseveltu rekla, da je "komunist", a pred vojaško komisijo si tega ni upala, pač pa ga dolže zveze s "komunisti" na svojih shodih. V Ameriki je vsakdo, ki če tudi kaj malega stori v korist ljudstva, v obeh reakcionarjev že "komunist", še bolj pa sovražijo one, ki se bore za odpravo izkoriščanja. Tem priporočajo, da naj gredo v Rusijo, če niso z Ameriko zadovoljni.

Kako pomagati Proletarcu da ne pride v krizo?

Herminie, Pa. — Podpisani soglašajo s priporočili, da bi se somišljeniki Proletarca nekoliko bolj podvzivali in mu priskočili na en ali drug način na pomoč, da ne pride preveč v krizo, kot se je to dogodilo že marsikateremu naprednemu listu, nedavno na primer Cankarjevemu glasniku.

Priznati moramo, da nam je Proletarec potreben in bo nam še najmanj deset let. Še posebno pa nam je potreben v sedanjih časih, ko se je treba boriti ne samo z nazadnjatvom in proti nevednosti, nego ob enem propagirati, da se svet po tej vojni preuredi tako, da bo človeštvo v korist.

Torej kako pomagati? En način je nabiranje prispevkov v tiskovni sklad; drugi je več naračnikov in tretji pa zvišanje naročnine. Ako bi imel več oglasov, bi mu bilo tudi pomagano.

Kaj mislite, ako se mu zvišajo naročnina na \$4 in list pa poveča na osem strani, ker gradiva bo vsled sedanjih razmer dosti?

Vsi delavski listi si morajo pomagati naprej s prispevki posameznikov, s kolektami in prireditvami. Slednje sredstvo sedaj ne bi veljalo, ker je vse tako podraženo; tudi "dobro potrežbo" bo težko obetati, ker ne bo jestviti, da se jih bi moglo servirati "lačnim in žejnim".

Tudi s kulturnimi prireditvami se nastale težave, ker so ljudje zaposleni in ni časa za vaje v pevskem ali dramskem zboru. Preostaneta torej dva načina: zvišanje naročnine in več prispevkov listu v podporo.

Morda se med nami še dobe taki ljudje, ki mislijo, da je socializem mrtev, kot to poudarjajo zadnjih deset let. A če pa bi imeli taki ljudje več znanja, bi vedeli, da ako nočejo vojne, krize, brezposelnosti in pomanjkanja, bi se tudi oni pridružili boju za socialistični gospodarski sistem.

Nekateri se tolažijo, da nam bodo newdealerji prinesli nov red in socializem na krožniku. Prijatelji, nič podobnega se ne bo zgodilo. Samo nekoliko filkanja bomo dobili, ne pa mednarodni socializem, dokler si ga sami ne izvojujemo. Delavstvo se je moralo od nekada boriti za vsak kosček pravice

in za izboljševanje razmer. Tako bo tudi v bodoče, dokler ne zmaga. Čeprav je v Ameriki samo 25 odstotkov ljudi za socializem, kot trdi dr. Gallup v svojem poročilu o izidu glasovanja o tem predmetu, so pa vendar vsi delavci za boljše razmere in bi bili večinoma vsi tudi za socializem, ako bi zapopadli, da jih kapitalistični listi hujskajo proti napredku in pravičnemu socialnemu redu. A pride čas, ko se bo masa vsled strašnih posledic vojne vzdramila in tedaj ne bo nihče rekel, da je socializem mrtev.

Mednarodna ureditev sveta na socialistični podlagi je edino sredstvo, s katerim je mogoče odpraviti vojno, fašizem in izkoriščanje ter ustvariti blagostanje. Stuart Chase, ki je bil delegiran od Harvard vseučilišča in 20th Century organizacije napisati šest knjig o družabnih problemih in njihovih rešitvah, pravi, da bo po tej vojni Azija edina, kjer bodo kapitalisti še imeli prilichnost investirati svoje naropane milijone. Ampak s pomočjo sedanje tehnike bo tudi Azija kmalu izpopolnjena in ne preostane kapitalizmu drugega kot Mars. A z njim še nimamo stikov, niti dokazov, da so tam ljudje, ali da bi mi mogli tam živeti.

Torej morate vendar razumeti, da bo moralo biti kapitalističnega izkoriščanja enkrat konec. Čimprej temelje, delavstvo pa naj si uredi produkcijo za rabo.

Dne 28. marca je bil podpisani povabljen, da se udeleži večerje v hotelu Roosevelt v Pittsburghu na slavnosti 40-letnice, ki jo praznuje Jewish Socialist Verband. Glavni govornik je bil znani old timer socialist Algernon Lee iz New Yorka. Kakor Debs in mnogi drugi, tako je tudi Lee posvetil vse svoje življenje in zmoglosti delu in bojem za socializem. Dejal je, da bomo šli še skozi težke preizkušnje, kot je šlo delavsko gibanje v prošlosti, toda jih bomo prestali, kakor je to ugotovil v svojem velikem delu Karl Marx.

Izkušnje se delavstvo uči spoznavati zmote, spoznava vrednost solidarnosti, pripravljajo se za skupnost in v nji bo posejšilo, kar je bilo prej zamujenega. Govoril je tudi tajnik omenjene zveze Cam. Schatkin, toda v židovskem jeziku.

Iz odobravanja tistih, ki so ga razumeli, pa sem razvidel, da je dobro govoril. Navzduh je bilo kakih sto oseb in kolekta je znašala \$263, kar je mnogo, ako se pomisli, da je bila to prireditve samo enega kluba v Pittsburghu. Tudi nekaj glasnih toč je bilo. Navzduh so bili mnogi moji prijatelji, med njimi Max Kumer in Hy. Prevec iz Universala ter njune soproje.

Predno bo ta dopis zagledal beli dan, bom spet med rojaki v Sharonu, Pa., Girardu in Bridgeportu, O., ter Wheelingu, W. Va.

Anton Zornik, zastopnik.

Ciano "praktičen" politik

Grof Ciano je Mussolinijev zet in do pred par meseci je bil njegov minister za vnanje posle. V tej službi je prišel v stike le z diplomati fašističnih in nevtralnih dežel.

Ker pa je sedaj Vatikan nekaj center kramarske diplomacije, je Mussolini prejšnjega svojega poslanika pri papežu, ki ni bil ne znan, ne spreten, odpoklical in dal zetu Ciano to mesto. Tako ima sedaj ta prevarant prilichnost

občevati tudi z zastopniki tistih zaveznških dežel, ki jih imajo pri papežu, med njimi z Rooseveltovim zaupnikom Taylorjem in nedavno z newyorškim nadškofom Spellmanom, ki je šel v Evropo neuradno po diplomatskih poslih.

Namen italijanske politike je za Italijo dobiti od zavezničkov čimboljše pogoje in morda še "odškodnino" po vrhu, če se umakne iz vojne, ali pa če bo poražena.

Majska slavnost kluba št. 1 JSZ

Chicago. — Mednarodni delavski praznik prvi maj bo letos vsled vojne le malokje praznovan. V mednarodnem delavskem duhu ga bodo svobodno slavili v Rusiji in Angliji, in pa delavci v Ameriki, kolikor jih je dovolj zavednih, dalje na Švedskem, v Švici, v Južni Ameriki, v Mehiki in še v par drugih deželah.

Klub št. 1 JSZ je imel majske slavnosti vsako leto, bodisi skupno z drugimi sodrugi in somišljeniki, ali pa svojo. Tako jo bo imel tudi letos, v soboto 1. maja v Slov. delavskem centru. Več o tem prihodnjic. — Odbor.

ALI VEČJE MEZDE, ALI PA USTAVITI NARAŠČANJE CEN!

(Nadaljevanje s 1. strani.)

dražitev premoaga za tolikšno vsoto. (Običaj je, da če ima delodajalec ali prekupec plačati svojim delavcem večje mezde, ali vladi več davka, podraži svoje blago tretjino več, da ima tudi on kaj dobička pri tem.) Železnice, tovarne, velike zgradbe itd., ki bodo morale plačevati več za premog, bodo dvignile cene za svojo poslužbo ali produkte in koncem konca je spet vse v ravnotežju.

Tudi farmerji hočejo pri tem nekaj deleža in imeli bi ga veliko, če bi se delavci znali organizirati v zadruga in od farmerskih zadrug direktno kupovali. Tako pa ima dobiček farmerski blok, ki "farmari" največ v Washingtonu in na borjav ter v newyorških nebotičnikih.

Vprašanje stabilizacije bi bilo zelo enostavno, če bi ne bilo profitarstva. Tako pa je vse skupaj jako zamotano.

TISKOVI FOND PROLETARCA

- VI. IZKAZ
- Pueblo, Colo. Ludwig Yoxey \$1.20.
 - Cleveland, O. Mildred Kress \$5. (Izročil Donald J. Lotrich.)
 - Libon, O. Matt Tuseck (Power Point), \$6; Jack Bergant \$1, skupaj \$7. (Poslal Jack Bergant.)
 - Imperial, Pa. Frank Augustin \$1; Neimenovan 50c; Joe Lampic (Aliquippa), 25c, skupaj \$1.75. (Poslal Frank Augustin.)
 - Arma, Kans. Matt Medval \$1.00. (Poslal Anton Shular.)
 - Chicago, Ill. Po \$1: John Korun in Frank Benčina, skupaj \$4.00.
 - Powhatan Point, O. John Guzel 50c.
 - Gallup, New Mex. Mrs. John Nevak \$2.50.
 - Detroit, Mich. Po \$2: Frank Kresse in Ignatz in Ana Travnik; John Jane \$1; Anton Semec 50c, skupaj \$5.50. (Poslala Anna Travnik.)
 - Johnstown, Pa. Po \$1: Jacob Gabrenja in Peter Bukovec, skupaj \$2. (Poslal Frank Cvetan.)
 - Fort Sheridan, Ill. Ivan Babnik \$5.00.
 - Girard, O. Društvo št. 49 SNPJ \$5.00. (Poslal John Tanček.)
 - Willard, Wis. Matt Malnar 50c. Skupaj \$40.95, prejšnji izkaz \$282.92, skupaj \$323.87.

ZA LICNE TISKOVINE VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO OBRNITE NA UNJSKO TISKARNO

Adria Printing Co.

1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.
Tel. MOHAWK 4707
PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI PODPORN JEDNOTI

USTANAVLJAJTE NOVA DRUŠTVA. DESET CLANOV(IC) JE TREBA ZA NOVO DRUŠTVO

NAROČITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Naročnina za Združene države (raven Chicaga) in Kanado \$6.00 na leto; \$3.00 za pol leta; \$1.50 za četrt leta; za Chicaga in Cicero \$7.50 za celo leto; \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Naslov za list in tajništvo je:

2657 So. Lawndale Avenue
Chicago, Illinois

POROČILO S SEJE ODBORA J. S. Z., PROSVETNE MATICE IN PROLETARCA

dne 4. marca 1943

Navzoči Filip Godina, Fred A. Vider, Frank in Angela Zaitz, F. S. Tauchar, Anton Zaitz, Ivan Molek, Joško Oven, John Rak in Chas. Pogorelec.

Gosti: Louis Adamič, Vincenc Cankar, Louis Beniger, John Chamazar in Frank Bizjak.

Predseduje Oven. Zapisnik prednje seje sprejet.

JDTD.—Upravnik Pogorelec poroča o delu z Majskim glasom. Upa, da ga bo mogoče dovolj zgodaj izdati, da ga naročniki dobe kontem aprila. F. Zaitz pravi, da je sodruknice Majskega glasa pismeno povabil, da naj svoje spise pošljejo ko hitro morejo, da bo tiskarna imela delo sprti namesto preveč na enkrat.

Dopisi.—Tajnik prečita pismo pom. tajnika SANSa Mirkota Kuhlja, ki po nalogu slovenskega narodnega kongresa vpraša za denar JRZ, ki naj bi se ga izročilo SANSu. O razpolaganju te imovine odločata glavni odbor SNPJ in eksekutiva JSZ. Pismo vzeto na znanje in se o njemu razpravlja, ko pride ta točka na dnevni red.

Prečitano je pismo Mrs. Prilandsve iz Sheboygana v imenu odbora Slovenske ženske zveze, ki predlaga, da naj bi bila letošnja cvetna nedelja slovenski narodni praznik. Se sprejme na znanje.

Navzoči so potem o ideji razpravljali in jo v principu podprli. Nekateri smatrajo, da je samo en določen dan v tak namen premalo, če se hoče stvar uspešno izvesti, posebno ker je do predlagane nedelje premalo časa. Odobrava pa se idejo, da naj bi se ti shodi vršili kadarkoli meseca aprila, kakor je tej ali oni nasebini bolj priročno.

JSZ.—Tajnik pravi, da za to sejo vsled zaposlenosti ni pripravil posebnega poročila. V zvezi in klubih od prejšnje do te seje ni bilo sprememb.

Prosvetna matica.—Gradivo za knjigo ni še zbrano. Dramski in pevski zbori so vsled vojnih razmer priveditve opustili, nekateri popolnoma. Par zborov je prenehalo. Na tem polju se nam torej obeta slaba prihodnost.

Razno.—Fr. Zaitz poroča o minuli seji SANSa, ki so se je udeležili vsi odborniki razen župnika Omana. Na nji je tajnik Kazimir Zakrajšek izjavil, da mandat odloži in navedel nekaj vzrokov, ni pa počakal, da se bi pričela razprava o njegovi resignaciji, ki jo je še pred to sejo že oznanil v par listih. V Ameriški domovini in Glasu naroda je priporočal, da naj se da vodstvo te akcije Francu Snoj, ki je zmorna oseba za tako nalogo in pa ker je v zamejni vladi službe razrešen. Zase je dejal, da je mandat na kongresu nerad sprejel, in ker se ni vse tako nadaljevalo kakor si je on zamisljal, je uvidel, da je najboljšje, če izstopi. Njegovo poročilo, da se imenuje Snoj za voditelja te akcije, je neposredno pisal proti E. Kristanu. Zakrajšek si je v Washingtonu zamislil politični urad SANSa, ki bi stal po njegovem računom poldrug tisoč na mesec. V Chicagu pa naj bi bil administrativni urad, ki bi vršil razno rutinsko delo in zbiral sredstva. Tak urad v Washingtonu, s tolikimi izdatki, ni bil odobren, pač pa je odbor tajnika pooblastil vršiti v Washingtonu SANSovo politično delo kot polnomočni zastopnik. Za stroške mu je bilo poslano \$150, a je čez vrnil s posamilom, da je stroške plačal iz svojega žepa. To njegovo nezadovoljstvo je bilo brzokone glavni vzrok, da se je odločil izstopiti iz odbora. Godina je mnenja, da se naj bi v Washingtonu ne ustanovilo urada, nego se pošlje tja koga izmed članov kadar bi bilo potrebno. Razprave in o delu SANSa se udeležijo vsi navzoči in so mnenja, da tudi če v njemu nastane kdaj kak nesporazum ali sprememba, ga je radi dela, ki mu ga je določil kongres, potrebno ohraniti. Večinoma so uverjeni, da bo uspeval in za stvar slovenskega naroda veliko storil.

JRZ.—Letošnje pregledovanje poslovnih knjig in računov poverjenstva JRZ je bilo izvršeno 10. februarja. S strani nadzornega odbora SNPJ sta bila navzoča Andrew Grum in John Olip, od nadzornega odbora JSZ F. S. Tauchar, dalje tajnik poverjenstva Chas. Pogorelec in blagajnik Filip Godina. Likvidna imovina je dne 31. dec. 1942 znašala \$8,000.58. Vložena je v Jugoslovanskem hranilnem in posojilnem društvu \$7,449.59, \$300 v federalnih bondih, gotovina (čkovni račun) pa znaša \$250.99. To so vsote, ki se jih bi lahko izročilo, ako odbor tako sklene. Drugi zneski so: V stavbinskem in posojilnem društvu Priklad, ki je v likvidaciji, \$1,638, posojilo Ljudski tiskarni v Mariboru, ki je toliko kot izgubljen, če po vojni ne dobi posestva in strojev nazaj, potem obveznost Prosvetne matice za literaturo \$500, in ostane dijaškega in stavkovnega sklada \$117.37. Stroški so znašali lani \$324.50, v katerih je všteta voznina in dnevnice delegata na slovenski kongres v Clevelandu, na pripravljani sestanki za politično in religiozno akcijo v Clevelandu in na slovenski kongres ter konferenco v Detroitu. Tajnik in blagajnik sta pod poročilom.

V razpravi o predlogu je Fred A. Vider poudarjal, da je bil ta denar prispevan v določen namen — namreč ne samo za osvoboditev Slovencev izpod Avstrije, ampak da se jim v novi državi svoboda zavaruje z ustavo in socialno zavaritvijo, kakršno zahtevajo socialisti, in vsled tega za tako obliko države, ki bo republika na federativni podlagi. Pripravljen bi bil izročiti vsoto v tak namen, ker le zanj je bil nabran, za opozicijo proti monarhizmu in diktaturi ter za resnično gospodarsko in politično svobodo. Ivan Molek je naglašal, da so SANSove resolucije, ki mu

določajo smernice, dobre — saj je skoro vse napisal socialist Kristan, in določajo prav tako demokratično državo, za kakršno je delovalo JRZ, le da ne omenjajo republike. F. Zaitz meni, da so resolucije res take kakor jih označuje Molek, toda vprašanje je, ako tisti, ki se imajo ravnati po njih, res tudi verujejo vanje. V JRZ so delovali le socialisti in drugi napredni krogi, v SANSu pa so zastopani tudi taki krogi, ki so se nad nacijo in drugimi fašisti začeli zgražati šele ko je bila Jugoslavija napadena. Vendar pa bo v principu glasoval za predlog in za tretjo točko na glasovnici.

Svoje mnenje izrazi tudi V. Cankar; pravi, da se v odboru SANSa deluje složno in se nismo v tem oziru tudi nad katoliškimi člani odbora nič pritoževati. Predlog in glasovanje o SANSovi želji za izročitev imovine JRZ. Razdeljena je bila glasovnica sledeče vsebine:

GLASOVNICA ČLANOM ODBOROV JRZ

Ali ste zato, da se kaj od vsote premoženja J. R. Z. Da Ne
prenese novi organizaciji SANSu?
Ako ste glasovali z "DA" za prvi predlog, lahko glasujete še za enega izmed sledečih dveh predlogov

Ali ste zato, da se SANSu izroči vso imovino poverjenstva J. R. Z. ko hitro mogoče.

Ali ste zato, da se prenese v sklad SANSa za začetek iz imovine J. R. Z. samo tisoč dolarjev, ostalo pa ako bomo pozneje tako sklenili?

Da se izroči (v smislu prvega vprašanja in glasovnici) so glasovali na seji J. Oven, Angela Zaitz, Ivan Molek, F. S. Tauchar, Filip Godina in Fr. Zaitz, skupaj 6. Da se je izročilo so glasovali na prvo vprašanje z "ne" Anton Zaitz, Fred A. Vider, John Rak in Chas. Pogorelec, skupaj 4. Na drugo vprašanje, da se izroči čimprej vso imovino, je glasoval z "da" Ivan Molek, in na tretje, da se za začetek prenese v sklad SANSa samo tisoč dolarjev, ostalo pa, ako bo pozneje tako sklenjeno, so glasovali z "da" J. Oven, Tauchar, F. Zaitz, Godina in Angela Zaitz, skupaj 5.

Sklenjeno, da tajnik pošlje glasovnico tistim članom odbora, ki niso na seji. Vrnili so jih in glasovali na prvo vprašanje z "da" Milan Medvesek, Anton Shular, Peter Benedict, Anton Jankovich in John Terčelj, skupaj 5. Na tretje vprašanje so glasovali z "da" Medvesek, Shular, Benedict, Jankovich in Terčelj, skupaj 5.

Frank Česen in Ethin Kristan glasovnic nista vrnila.

Sklenjeno je torej z desetimi proti petim glasovom, da se prenese v sklad SANSa iz imovine JRZ za začetek samo tisoč dolarjev, ostalo pa če bo pozneje tako določeno.

POMLAD V EVROPI OBETA OSIŠČU KAJ SLABO POLETJE
(Nadaljevanje s 1. strani.)

da si Angleži in Američani resno prizadevajo pognati Romela iz Afrike. Nemške zgube v Rusiji. To, da si Hitler še upa podvzeti tretjo ofenzivo v Rusijo pomeni, da ima še mogočno armado vzlic silnim izgubam, ki jih je utrpela v ruski ofenzivi zadnje zimo. Sovjetsko vrhovno poveljstvo je navedlo med drugimi sledeče podatke: Ofenziva sovjetske armade se je pričela lanskega 10. novembra izpred stalingradskih razvalin in se je nadaljevala zdržema 141 dni. Nemške zgube v nji znašajo \$50,500 mrtvih in 343,525 ujetnikov. Število ranjenecv poročilo ni navedlo, a če se računata, da pridejo na vsakega ubitega najmanj trije ranjeni, tedaj je Nemčija izgubila zadnje zimo na ruski fronti 3,740,000 mož. Dalje so Rusi zajeli nad pet tisoč nemških letal, 9,190 tankov, 20,360 topov in ogromno drugega materialja. Kajpada, razumeti je treba, da jih je veliko padlo tudi na ruski strani.

Edenov obisk
Položaj za zaveznike je torej ugoden, manjka pa med njimi prave soglasnosti. Obdržujejo sicer konferenca, a so

Hitler pripravlja novo ofenzivo v Rusiji

Doslej, in tudi sedaj še — je domalega vsa nemška armada na vzhodni fronti. Namen Hitlerjeve lanske ofenzive je bil Rusijo potlačiti na kolena in spraviti plen. Kakor se je zgodilo 22. junija 1941, tako se je spet lani. Moskva trdi, da je v Ukrajino privedel minule tedne novo ogromno armado — večinoma divizije iz zapada in pa vojaštvo iz satelitnih dežel, v namenu, da doseže letos kar se mu ni lani posrečilo.

To zbiranje Hitlerjevih divizij je v Moskvi porodilo sum, da Anglija in Amerika tudi letos še ne nameravata ustanoviti druge fronte, a ruska nevolja je deloma prenehala vsled velikih letalskih napadov na tretji rajh in pa, ker vidi,

še gotove razlike, ki jih bo treba premostiti, če hočejo dobiti tudi mir, ne samo zmagnati v vojni.

V ta namen je bil nedavno na obisku v Washingtonu angleški tajnik za vnanje zadeve Anthony Eden, ki se je zadnje soboto vrnil v London. Eden slovi za zelo spretnega državnika. Ko je bil dobro leto prej na sličnem obisku v Moskvi, je v imenu Anglije sklenil s sovjetsko vlado dvajsetletni prijateljski pakt med Anglijo in Rusijo.

Iz obiska v Washingtonu menda ni prinesel nobene pogodbe, a z ameriškim državnim tajnikom Hullom, njegovimi pomočniki in s predsednikom Rooseveltom je izmenjal misli, ugledil nesporazume glede ameriške politične taktike v francoski Afriki in brzokone je tudi zblížal odnosnje med Washingtonom in Moskvo. Če je to dosegel, je bila njegova misija uspeh.

MALO DROBIŽA
Chicago. — Pregovor pravi, da tiha voda jezove podira. Od kar smo v vojni, se o Stalinu prav malo sliši. A ruska armada pa le napada ali pa se brani. Prednja je več Hitlerjevih jezov kot katerakoli druga armada doslej. Radi ali neradi, priznajmo ji to.

Hitler pravi, da je njegovih neuspehov v Rusiji vzrok ruska zima. A čemu ne zmagueje v Afriki, kjer je vroče? Yes, tudi demokracija ima svoje napake. V distribuciji prehrane na primer, v reguliranju zaslužka itd. Potreba-jem recimo novo uro budilko. Ko grem k urarju, imam, recimo \$50 v žepu. A ure budilke mi vzlic temu ne da. Pravijo: "Če imaš denar, vse dobiš!" Ne delavec. Ure budilke ti ne prodajo, ker jih več ne izdelujejo. Če jih ima urar še kaj v zalogi, jih hrani za svoje najboljše odjemalce.

Greš v mesnico. Pravico imaš kupiti toliko in toliko tega ali onega. Mesar te pogleda, se nasmehne in pravi: "Ni-mam! Lahko si kupiš le še vampe, prašičje parklje in rep. Morda bom jutri dobil kaj boljšega zate."

Če pa greš v boljše restavracijo, tedaj pa lahko dobiš tako hrano kakršne si je v mesnici ne moreš kupiti. Seveda, zaračunajo ti jo dolar in pol in več. Ali je to enakost, ali raketirstvo?

Nedavno je imel v Chicagu v hotelu Sherman zborovanje National Safety Council. Iz njegovega poročila, vzeto iz vladnih statistik, je razvidno, da je bilo lani ubitih v raznih ponesrečbah 93,000 ljudi, poškodovanih pa 9,300,000 oseb. Materialna škoda s temi ponesrečbami pa je znašala \$3,700,000,000.

To so ogromne številke. Če se bi taka katastrofa zgodila na enem kraju, kakor je Chicagu, bi bilo vse mesto uničeno. Vsakdo bi bil bodisi ubit, po-habljen ali ranjen. In kot sedaj računajo, s to izgubljeno silo, če bi mogla ostati na delu, se bi produciralo lahko 22,000 težkih aeroplanov.

Nemška armada pravi, da ne pozna porazov. A pozna jih na ruski fronti vzlic svoje-ju bahanju.

O japonskem radiu so poročali: "Ne poznamo porazov, ker smo potomci angelov."

Dogajajo se zanimive stvari. Ker je svetovni razvoj zelo kompliciran, državniki niti sami ne vedo pri čem so. Švicarski časopis "Tagwacht" pripoveduje sledečo anekdoto: Predsednik Roosevelt: Po-jasni mi, Mr. Hull, ali ni v Evropi neka država, ki se imenuje Ogrzka?" (Cordell Hull je državni tajnik v ameriški vladi.) Hull: Seveda je v Evropi taka država, ki se imenuje Madžarska.

Predsednik: Ali je monarhija, ali kaj? Hull: Monarhija. Predsednik: Kdo je njen kralj? Hull: Ogrzka nima kralja temveč le regenta. On le čaka, da ga nasledil pravi kralj.

Predsednik: Kdo potemtakem je naslednik ogrske kro-ne, da si jo povezne na glavo? Hull: Neki Avstrijec, Habsburg po imenu, a regent pa je ogrski admiral, kolikor meni znano.

Predsednik: Ali je Ogrska pomorska moč? Hull: Ne, ona sedaj sploh nima morskega obrežja, ima pa admiralce še iz časov Avstro-Ogrske. Tudi ladje ima, namre-če na Donavi, ne pa mornarice.

Predsednik: Ogrska je v vojni, kajne? Hull: Da. Njen srd je zoper Rusijo.

Predsednik: Ali zahteva rusko zemljo? Hull: Ne, ampak rumunsko. Predsednik: Potemtakem je v vojni proti Rumuniji, ali ne? Hull: O, nikakor, kajti Ogrska je zaveznica Rumunije.

Nihče ne bi smel pozabiti, da je bilo Mussoliniju omogočeno priti na vodstvo Italije zato, ker je trdil, da jo bo rešil komunizma. Tudi Hitler je na sličem način prišel na krmilo. Obadva sta sovražila mednarodnost, ali kot sta jo označevala, internacionalizem in anarhizem.

Tako je nastal fašizem. Pomagala sta umoriti demokratično špansko republiko pod pretvezo, da jo rešujeta pred "diktaturo" in komunizmom. Sedaj ta dva fašista trdita, da se bojujeta za rešitev vsega sveta pred komunizmom. Tako in v enak namen trdi, da deluje tudi kongresnik Martin Dies iz Texasa. Ali, ne posnema tudi on njune taktike?

Nič kaj britežnosti ni treba, da človek opazi napake, ki jih delajo gotove osebe v državnem departamentu. Cokljaj za Chamberlainom in Daladierjem.

Dober dovpt je, da potrebuje Jože Stalin vzeti nazaj Ukrajino zato, da bo lahko z njenimi pridelki hranil nemške ujetnike. A tudi Hitler jo hoče za vso Nemčijo, pa se zdi, da je ne bo tudi letos nihče kaj pridal obdelal. Nekateri kapitalistični državniki in žurnalisti že dolgo govore, da bo treba tu pa tam upotrebiti "semisocializem", torej nekako pol in pol socializma in kapitalizma. To je že nekaj, kar pa tudi fašizem priznava. Pol in pol za delavce dosedaj ni bilo še nikjer dobro, ker so bili oni vselej na najslabšem koncu. Najboljše je, da se zavzemajo za celoten socializem. Škoda le, da svet za tako podvzetje po mojem mnenju še ni dovolj civiliziran. Zdi se, da je na zemlji še vedno bolj zadovoljen s peklom kot z nebisi.

Mussolini je sedaj najbolj žalostna cesarska figura na svetu. Hotel je biti mogočnejši, naslednik imperatorjev, a sedaj pa ga rešujejo tisti, ki pravijo, da so v vojni proti njemu.

Osišče Berlin-Rim-Tokio je pred to vojno zagotavljalo, da bo ono odločevalo o bodoči delitvi sveta. Sedaj so si mnogi saj v Rimu in v Berlinu na jasnem, da se bo o tem govorilo na mirovni konferenci, na kateri osišče ne bo odločevalo.

Pred nekaj tedni sem čital v slovenskem dnevniku članek o sovjetskem generalu Timošenkju, nekaj dni prej pa slični članek v angleškem dnev-

niku. Oba urednika sta bila zaskrbljena zanj. Nato pa je prišlo poročilo iz Moskve, da je Timošenko čil in zdrav in da poveljuje v ofenzivi na severnem delu sovjetske fronte, kjer se je spet izkazal za veščaka. Priznam, da se generali lahko motijo, a še bolj pa tisti uredniki, ki v zgodovini ne bodo nikoli zapisani, dočim Timošenko bo.

Se nikoli ni bilo v tej deželi toliko priložnosti dobiti brezplačni pouk bodisi podnevu ali pa v večernih šolah, kakor jo je sedaj. Upam, da se bodo te prilike poslužili tudi reakcionarni kongresniki.

Pred leti so v tej deželi klasi mlade prašičke in jih uničili, zato, da se ne bi zredili v debele prašičke. Sedaj obojih primanjkuje.

A zvezni kongres je vseeno buden in skrbi, da ostanejo na dobrem saj debeli pujski na dveh nogah, taki namreč, ki se jim ne dopade, da se jim znižajo plačo na \$25,000 na leto. Znižanja naj veljajo samo za delavce.

Pred 39 leti sem prvič pristopil v slovensko podporno organizacijo. Nato sem se udeleževal društvenih sej. Na eni so razpravljali o članu, o katerem je bila predložena bolniška nakaznica, glaseča se za vsoto \$5 tedenske podpore. Argumentirali so eni, da je ni vreden, ker ni bolan, drugi pa, da je je vreden. Nekaj dni pozneje je dotični član umrl. Nato so vsi priznali, da je bil res bolan, kajti kako naj človek umrje, če ni bolan?

MAJSKI GLAS
Nadaljnja naročila so do 2. aprila postale sledeče organizacije in posamezniki: Po 150 listov: Klub št. 49 JSZ, Cleveland, O., in Anton Zorčik, Hetimie, Pa.; Ludwig Yoxey, Pueblo, Colo., 60 list.; po 50 list.: št. 44 SNPJ, Conemaugh, Pa., št. 138 SNPJ, Strabane, Pa., in Joseph F. Dorn, Cleveland, O.; po 25 list.: Iobrazovalni in zabavni dom, Library, Pa., št. 106 SNPJ, Imperial, Pa., John Jereb, Rock Springs, Wyo.; Mike Krulitz, Willard, Wis., 20 list.; po 15 list.: št. 102 SNPJ, Chicago, Ill., in št. 48 SNPJ, Barberton, O.; št. 434 SNPJ, Arma, Kans., 12 list.; po 10 list.: št. 86 SNPJ, Chicago, Ill., št. 3 SNPJ, Johnstown, Pa., št. 254 SNPJ, Bon Air, Pa.; št. 120 SNPJ, Gallup, New Mex., št. 143 SNPJ, East Helena, Mont., št. 299 SNPJ, Walsenburg, Colo., št. 47 SNPJ, Springfield, Ill., Levene Bajz, Fairport Harbor, O., št. 312 SNPJ, Cleveland, O., št. 170 ABZ Chicago, Ill., št. 267 SNPJ, Diamondville, Wyo.; št. 318 SNPJ, Baggaley, Pa. in Mary Lambert, Diamondville, Wyo.; Joseph Skoff, Barton, O., 3 list.

PRISTOPAJTE K SLOVENSKI NARODNI PODPORN JEDNOTI
NAROČITE SI DNEVNIK "PROSVETA"
Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00

Ustanavljajte nova društva. Deset članov (ic) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

Dr. John J. Zavertnik
PHYSICIAN and SURGEON
3724 West 26th Street
Tel. Crawford 2212
OFFICE HOURS:
1:30 to 4 P. M.
(Except Wed. and Sun.)
6:30 to 8:30 P. M.
(Except Wed., Sat. and Sun.)
Res. 2219 So. Ridgeway Ave.
Tel. Crawford 8440
If no answer — Call
Austin 5700

BARETINCIC & SON
POGREBNI ZAVOD
Tel. 20-361
424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.

PRISPEVAJTE POZDRAVNI OGLAS V MAJSKI GLAS!

Letos nabiramo v našo prvomajsko revijo poleg trgovskih tudi pozdravne oglase. Vsakdo, ki pošlje en dolar, dobi poleg oglasa tudi izvod te revije, ne da bi mu jo bilo treba posebej naročiti. Ako pozdravnega oglasa še niste poslali, izpolnite sledečo formo:

Upravi PROLETARCA:
Priloženo pošiljam \$1 za pozdravni oglas in s tem za en izvod Majskega glasa.

Ime

Naslov

Mesto

VICTORY GARDEN

Charlotte Hagenberg, Marion McKevitt and Marjorie Sullivan (left to right) "break ground" in victory garden exhibit at Commonwealth Edison company's main store, 72 West Adams street. This display and similar ones in the utility's branch stores are operated in cooperation with the Victory Garden Department, Office of Civilian Defense, to assist Chicagoans in planning their strategy on the wartime food front.

VICTORY GARDEN

Charlotte Hagenberg, Marion McKevitt and Marjorie Sullivan (left to right) "break ground" in victory garden exhibit at Commonwealth Edison company's main store, 72 West Adams street. This display and similar ones in the utility's branch stores are operated in cooperation with the Victory Garden Department, Office of Civilian Defense, to assist Chicagoans in planning their strategy on the wartime food front.

VICTORY GARDEN

Charlotte Hagenberg, Marion McKevitt and Marjorie Sullivan (left to right) "break ground" in victory garden exhibit at Commonwealth Edison company's main store, 72 West Adams street. This display and similar ones in the utility's branch stores are operated in cooperation with the Victory Garden Department, Office of Civilian Defense, to assist Chicagoans in planning their strategy on the wartime food front.

VICTORY GARDEN

Charlotte Hagenberg, Marion McKevitt and Marjorie Sullivan (left to right) "break ground" in victory garden exhibit at Commonwealth Edison company's main store, 72 West Adams street. This display and similar ones in the utility's branch stores are operated in cooperation with the Victory Garden Department, Office of Civilian Defense, to assist Chicagoans in planning their strategy on the wartime food front.

MANKIND MUST... Socialize Industry... Now TO HAVE POST-WAR FREEDOM

Member of British Labor Party National Executive
All observers are agreed on the remarkable unity Great Britain has attained in wartime, and leading statesmen—Mr. Anthony Eden, Sir Stafford Cripps, Mr. Ernest Bevin—have drawn attractive pictures of the more just society that is to obtain when the war is over.

THE FOUR FREEDOMS
We fight, we say in Britain, for the Four Freedoms. But the result of the British economic system in the pre-war period denied to large numbers freedom from want and freedom from fear.

Interesting Analysis of Farm Income

The National Farmers' Union, which is persistently demanding more aid for the small farmer, is responsible for the following figures:
After certain adjustments, the farmers of the United States had 11 billion dollars cash income for family living in 1942.

DEATH TIMELY FOR "TAKER" MORGAN AS HIS RACKET WANED

Private Finance Banking is Passing As Aid To Business Growth
By SCOTT NEARING
Death has removed from the business world one of the few remaining beneficiaries of the financial imperialist era.

THE MARCH OF LABOR

FOR VICTORY BUY UNITED STATES WAR BONDS AND STAMPS
IN THE EARLY 1800'S IN ENGLAND, SOME MILLS WOULD EMPLOY AN ADULT WORKER ONLY ON CONDITION THAT HE SEND HIS CHILD TO THE MILL TOO.
LESS THAN ONE PER CENT OF THE NATIONAL BANKS HELD ALMOST HALF OF TOTAL NATIONAL BANK ASSETS IN 1934.

Churchill's Important Document

We used the word, "document," rather than speech in discussing Premier Winston Churchill's recent broadcast because we believe it was designed more to be recorded and filed away for the future use of the British Empire and the British ruling class than to be listened to at the moment.

CHEAP FARM LABOR IS BEING IMPORTED INTO UNITED STATES

For years Southern members of Congress have been among the most zealous advocates of restricted immigration, but recently their attitude has undergone a radical change. Just now they are agitating for the lowering of immigration bars to permit the entry of low-wage farm workers from the Bahamas and Mexico.

REFLECTIONS

By the Editor of the Reading Labor Advocate
Even amateurs who are planning to solve a part of their food problem by planting a victory garden this year know that the FIRST thing they must do is to PREPARE THE GROUND.

FACING the FACTS

With PHILIP PEARL
We had a pleasure of conducting a round-table discussion on the AFL "Labor For Victory" radio program which took the "ism" out of absenteeism.

HE DOESN'T KNOW THE AMERICAN PEOPLE

A lot of our military leaders are still suffering from the delusion that "the American people do not know we are at war," and they continue to do their best to scare us to death.

AMERICAN HEROES
Maj. John L. Smith of the U. S. Marines has 19 Jap planes to his credit—Have you as many War Bonds? Show all our American boys that you're doing your part on the home front to win the war. You've done your bit; now do your best—Buy more War Bonds.